

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Maturitná skúška 2012

**Správa
o výsledkoch externej časti a písomnej formy
internej časti
maturitnej skúšky**

z anglického jazyka úroveň B1

PaedDr. Miroslava Mišová
RNDr. Viera Ringlerová, PhD.

Bratislava 2012

Použité skratky a pojmy

NÚCEM	Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania
MS	maturitná skúška
AJ	anglický jazyk
EČ	externá časť (maturitnej skúšky)
IČ	interná časť (maturitnej skúšky)
PFIČ	písomná forma internej časti
ÚFIČ	ústna forma internej časti
SOŠ	stredná odborná škola
GYM	gymnázium
BA	Bratislavský (kraj)
BB	Banskobystrický (kraj)
KE	Košický (kraj)
NR	Nitriansky (kraj)
PO	Prešovský (kraj)
TN	Trenčiansky (kraj)
TT	Trnavský (kraj)
ZA	Žilinský (kraj)
P	percentuálny podiel žiakov
N	veľkosť štatistického súboru, počet žiakov
np	národný priemer
A12B1	označenie testu z anglického jazyka úroveň B1
Sig.	signifikancia, štatistická významnosť
<i>P.Bis.</i>	Point Biserial, parameter medzipoložkovej korelácie
r	korelačný koeficient, koeficient vecnej signifikancie
položka (testová)	príklad, úloha, otázka v teste určená na riešenie a hodnotená (0, 1) v hrubom skóre

Obsah

ÚVOD	4
1 CHARAKTERISTIKA TESTU EČ MS Z ANGLICKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	6
2 VÝSLEDKY TESTU EČ MS Z ANGLICKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	8
Všeobecné výsledky	8
Rozdiely vo výsledkoch podľa druhu školy	10
Rozdiely vo výsledkoch podľa kraja	10
Rozdiely vo výsledkoch podľa zriaďovateľa	11
Rozdiely vo výsledkoch podľa pohlavia	13
Rozdiely vo výsledkoch podľa známky	14
Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %	15
Prepojenie úspešnosti a percentilu	15
Úspešnosť podľa jednotlivých zručností	17
3 INTERPRETÁCIA VÝSLEDKOV TESTU EČ MS Z AJ ÚROVEŇ B1	20
Charakteristiky položiek	21
Obťažnosť	21
Citlivosť	22
Distribúcia úspešnosti a citlivosť	22
Neriešenosť	22
Medzipoložková korelácia	23
Analýza položiek testu EČ MS z AJ úroveň B1, 2012	25
1. časť: <i>Listening</i> – obsahová analýza položiek	27
2. časť: <i>Language in Use</i> – obsahová analýza položiek	32
3. časť: <i>Reading</i> – obsahová analýza položiek	35
4 VYHODNOTENIE PFIČ MS Z ANGLICKÉHO JAZYKA ÚROVEŇ B1	40
ZÁVER A ODPORÚČANIA DO PRAXE	43
LITERATÚRA	46

Úvod

Dňa 14. marca 2012 sa konala externá časť maturitnej skúšky a písomná forma internej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka (AJ) úroveň B1. Test z AJ úroveň B1 riešilo 26 332 žiakov z 513 škôl. Z toho bolo 59 žiakov gymnázií (dobrovoľná maturitná skúška) a 26 273 žiakov SOŠ a konzervatórií. Priemerná úspešnosť žiakov v teste bola 48,4 %.

V zmysle vyhlášky Ministerstva školstva Slovenskej republiky č. 319/2008 Z. z. o uznávaní náhrady maturitnej skúšky z cudzieho jazyka a jej novelizácií č. 269/2009 Z. z., č.405/2009 Z. z. a vyhlášky č. 208/2011 Z. z. mohla byť žiakom, ktorí získali jazykový certifikát vybranej inštitúcie, uznaná náhrada maturitnej skúšky.

Dôležitou legislatívnou zmenou oproti predchádzajúcemu obdobiu bolo, že všetci žiaci gymnázií maturovali z povinného cudzieho jazyka na úrovni B2. Žiaci SOŠ a konzervatórií si úroveň maturity z povinného cudzieho jazyka mohli vybrať medzi úrovňou B1 alebo B2.

Cieľom externej časti (EČ) a písomnej formy internej časti (PFIČ) maturitnej skúšky (MS) je overiť a zhodnotiť tie vedomosti a zručnosti maturantov, ktoré nie je možné overiť v dostatočnej miere v ústnej forme internej časti maturitnej skúšky. Vysoká objektivita a validita skúšky zaručuje porovnateľné výsledky žiakov z celého Slovenska.

Cieľom našej správy je vyhodnotiť a zdokladovať korektnosť a exaktnosť maturitnej skúšky a spracovania jej výsledkov.

V prvej časti správy *Charakteristika testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B1* charakterizujeme štruktúru testu, typy úloh a spôsob administrácie testu.

V druhej kapitole *Výsledky testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B1* sa zameriavame na celkovú úspešnosť testu, úspešnosť podľa krajov, zriaďovateľa, pohlavia a známky.

Tretia časť *Interpretácia výsledkov testu EČ MS z AJ úroveň B1* ponúka informácie o psychometrických charakteristikách testu, ktoré nám slúžia na vyhodnotenie kvality testu a odhalenie kritických položiek. Zameriavame sa aj na analýzu možných príčin niektorých javov, ktoré sa potvrdili na základe štatistického spracovania výsledkov. V tejto časti taktiež navrhujeme možné postupy, ktoré môžu pomôcť k skvalitneniu vyučovacieho procesu na hodinách anglického jazyka, a preto by mohli byť vhodnou inšpiráciou pre učiteľov anglického jazyka na stredných školách.

V štvrtej kapitole sa venujeme vyhodnoteniu PFIČ MS z anglického jazyka úroveň B1 a prezentujeme jej výsledky v súvislosti s porovnaním priemerných úspešností v jednotlivých častiach podľa platných kritérií hodnotenia pre šk. rok 2011/ 2012.

V Závère sumarizujeme štatistické zistenia smerované k hodnoteniu výkonov populačného ročníka a k overeniu meracieho nástroja, identifikujeme prípadné nedostatky v záujme budúceho skvalitnenia tvorby testov a v neposlednom rade podávame odporúčania do praxe.

Informácie, ktoré správa prináša, sú určené tvorcom testov, didaktikom jednotlivých predmetov, učiteľom a kompetentným pracovníkom v problematike hodnotenia výsledkov vzdelávania.

Variants vyhodnoteného testu (3516) a *Kľúč správnych odpovedí* sú zverejnené na www.nucem.sk.

1 Charakteristika testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B1

Test externej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka úroveň B1 trvá 100 minút a obsahuje 60 úloh, pričom každá správna odpoveď sa hodnotí celočíselne 1 bodom.

Test pozostáva z troch častí:

- *počúvanie s porozumením,*
- *gramatika a lexika,*
- *čítanie s porozumením.*

Obsahom a úrovňou náročnosti zodpovedá maturitný test úrovne B1 úrovni B1 *Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky* vydaného Radou Európy a je určený maturantom stredných odborných škôl a konzervatórií, ktorí sa pripravujú na maturitnú skúšku z cudzieho jazyka.

Cieľom testu je preveriť jazykové kompetencie žiaka v týchto zručnostiach: počúvanie a čítanie s porozumením, lingvistická kompetencia. Test sa skladá z úloh s výberom odpovede (ÚVO) a z úloh s krátkou odpoveďou (ÚKO).

V časti *Počúvanie s porozumením*, ktorá obsahuje tri ukážky, sa nachádza 13 úloh s výberom odpovede a 7 úloh s krátkou odpoveďou. V tejto časti majú žiaci preukázať, ako porozumeli základným informáciám a riešiť úlohy, ako je určenie správnosti či nesprávnosti výpovede, výber z viacerých možností, priradovanie a doplňovanie.

V časti *Gramatika a lexika*, ktorá pozostáva z dvoch textov, sa nachádza 10 úloh s výberom odpovede a 10 úloh s krátkou odpoveďou. V tejto časti sa testujú znalosti gramatických štruktúr a slovnej zásoby a ich správne použitie v kontexte. Žiaci majú dopĺňať adekvátne gramatické tvary na základe výberu z viacerých možností a dopĺňať slová do kontextu.

Časť *Čítanie s porozumením* obsahuje tri textové ukážky a pozostáva z 13 úloh s výberom odpovede a zo 7 úloh s krátkou odpoveďou. Cieľom tejto časti je zistiť, ako žiaci porozumeli obsahu textu, či pochopili jeho hlavné myšlienky, základné súvislosti a vyriešili úlohy doplňovacieho typu, výberu z viacerých možností, resp. určenia správnosti alebo nesprávnosti výpovede.

Spolu sa teda v teste nachádza 36 úloh s výberom odpovede a 24 úloh s krátkou odpoveďou. Za správnu odpoveď získal žiak 1 bod, za nesprávnu, alebo ak neodpovedal, 0 bodov. Testy boli vypracované s prihliadnutím na hodinovú dotáciu v danom predmete a korešpondujú s *Cieľovými požiadavkami na vedomosti a zručnosti maturantov z anglického*

jazyka pre úroveň B1. Boli vytvorené dva varianty testov, ktoré sa líšili poradím úloh, resp. pri úlohách s výberom odpovede poradím alternatív odpovede.

Testovanie prebehlo na všetkých školách 14. marca 2012 a svoje odpovede zapisovali žiaci do samoprepisovacích odpoveďových hárkov (OH). Kópiu OH overil žiak podpisom, originál podpísali po vyhodnotení obidvaja hodnotitelia a predseda predmetovej maturitnej komisie. Oddelené kópie bez zásahu hodnotiteľov a predsedu predmetovej maturitnej komisie sú archivované na školách.

Hodnotenie riešení otvorených úloh s krátkou odpoveďou vykonával hodnotiteľ pod externým dozorom podľa centrálne vypracovaných pokynov. Originály všetkých typov odpoveďových hárkov boli zaslané na centrálnu spracovanie, následne skenované, automaticky vyhodnocované a postúpené na štatistické spracovanie v software SPSS.

2 Výsledky testu EČ MS z anglického jazyka úroveň B1

Všeobecné výsledky

Štatistické hodnoty v tabuľke 1 reprezentujú psychometrické charakteristiky testu, ktoré nám dávajú podklad k interpretácii vlastností testu.

Hodnota *Maximum* uvádza maximálnu hodnotu úspešnosti, ktorá bola dosiahnutá, a hodnota *Minimum* minimálnu hodnotu úspešnosti, teda najnižší počet percent, ktoré dosiahol niektorý z testovaných žiakov. Môžeme preto povedať, že v tomto teste bolo dosiahnuté maximum 100 % a minimum 5,0 %.

Úspešnosť definujeme ako percentuálny podiel bodov za položky, na ktoré žiak správne odpovedal z celkového počtu bodov, ktoré mohol v teste získať. Celková priemerná úspešnosť v teste z anglického jazyka úroveň B1 dosiahla **48,4 %**.

Štandardná odchýlka (17,6) vyjadruje mieru rozptýlenia úspešnosti žiakov od aritmetického priemeru, zjednodušene je to priemer nameraných odchýlok od aritmetického priemeru.

Dolná a horná hranica intervalového odhadu úspešnosti populácie určuje interval, v rozmedzí ktorého sa umiestnilo 95% testovaných žiakov.

Čím je hodnota *štandardnej chyby priemernej úspešnosti* menšia, tým presnejšie charakterizuje priemer testovanú populáciu.

Dolná a horná hranica intervalu spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť reprezentuje interval, v ktorom sa s 95 % pravdepodobnosťou nachádza populačný priemer.

Cronbachovo alfa je koeficient reliability testu. Spoľahlivosť merania sa vyjadruje hodnotami 0 až 1. Čím je hodnota bližšia k 1, tým je hodnota spoľahlivosti merania testom lepšia. Hodnota reliability v teste z anglického jazyka úrovne B1 bola $\alpha = 0,895$, čo predstavuje vysokú spoľahlivosť.

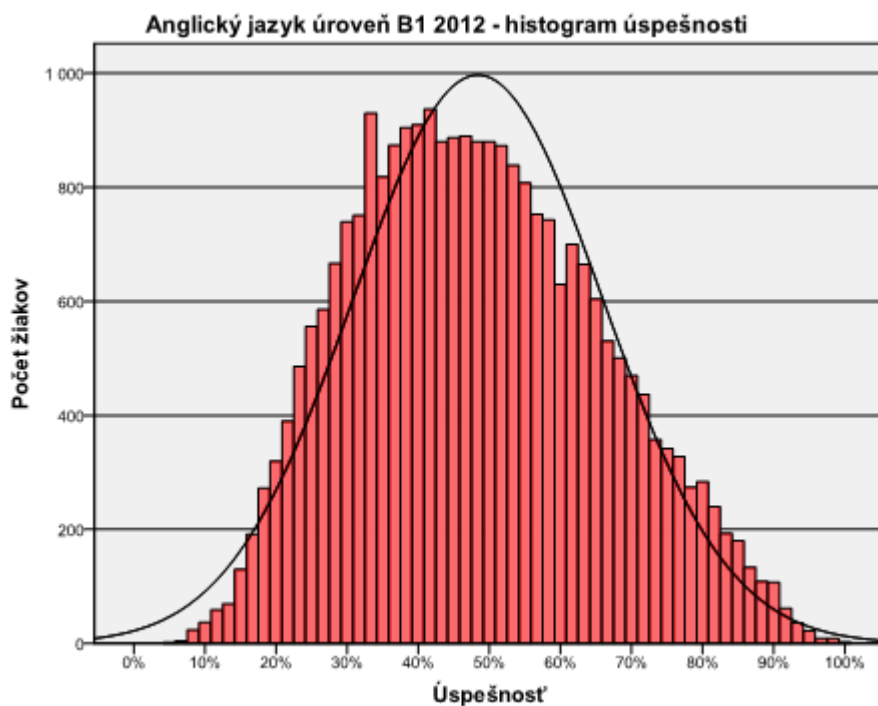
Čím je hodnota *štandardnej chyby merania pre úspešnosť* menšia, tým presnejšie je určený bodový odhad individuálneho výsledku žiaka

Intervalový odhad úspešnosti individuálneho žiaka je interval, v ktorom sa s 95 % pravdepodobnosťou nachádza skutočná úspešnosť individuálneho žiaka.

Tab. 1 Výsledné psychometrické charakteristiky testu

Anglický jazyk úroveň B1 2012 psychometrické charakteristiky testu	Časť			
	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
Počet testovaných žiakov	26323	26332	26332	26332
Maximum	100,0	100,0	100,0	100,0
Minimum	0,0	0,0	0,0	5,0
Priemerná úspešnosť	58,7	39,4	47,0	48,4
Štandardná odchýlka	18,7	19,0	24,6	17,6
Intervalový odhad úspešnosti populácie - dolná hranica	22,0	2,2	,0	14,0
Intervalový odhad úspešnosti populácie - horná hranica	95,4	76,7	95,2	82,8
Štandardná chyba priemernej úspešnosti	0,1	0,1	0,2	0,1
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - dolná hranica	58,5	39,2	46,7	48,2
Interval spoľahlivosti pre priemernú úspešnosť - horná hranica	58,9	39,7	47,3	48,6
Cronbachovo alfa	,723	,743	,851	,895
Štandardná chyba merania pre úspešnosť	9,9	9,6	9,5	5,7
Intervalový odhad úspešnosti individuálneho žiaka	19,3	18,9	18,6	11,1

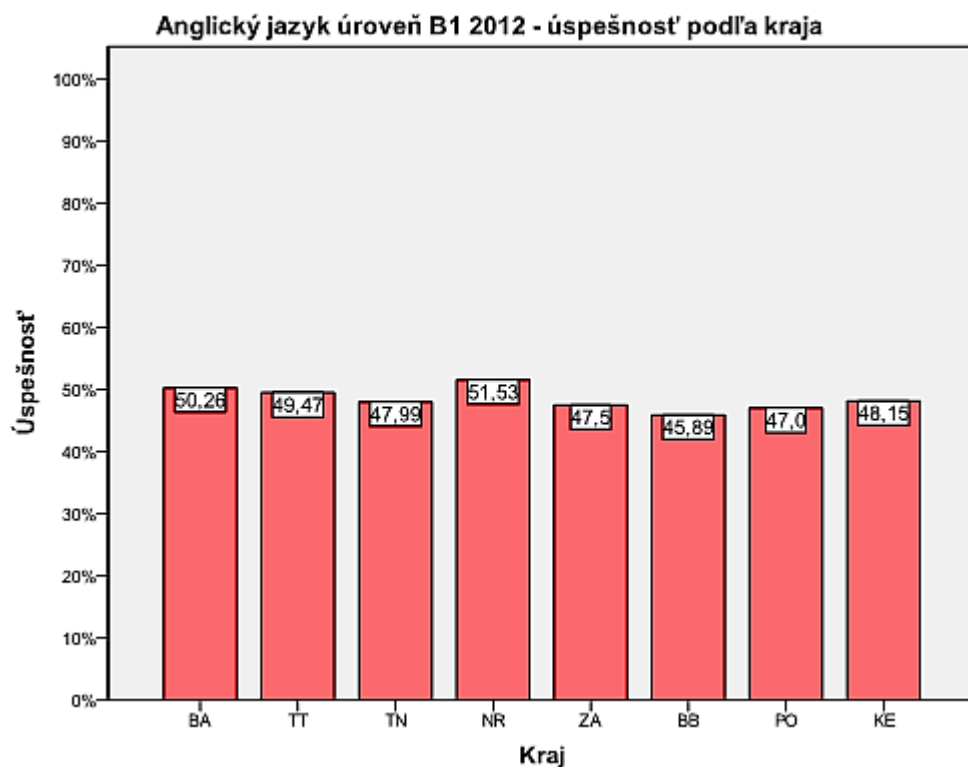
Obr. 1 Výsledný histogram úspešnosti

Rozdiely vo výsledkoch podľa druhu školy

Vzhľadom k legislatívnej zmene, ktorá stanovila podmienku, že všetci žiaci gymnázií maturovali z povinného cudzieho jazyka na úrovni B2 a len žiaci SOŠ a konzervatórií si úroveň maturity z povinného cudzieho jazyka mohli vybrať medzi úrovňou B1 alebo B2, je pre nás irelevantné porovnávať výsledky žiakov podľa druhu školy. Test úrovne B1 písalo aj 59 žiakov gymnázií (0,2 %), ktorí podstúpili EČ MS z AJ ako druhého cudzieho jazyka, keďže v povinnom cudzom jazyku im bola uznaná náhrada podľa platnej legislatívy.

Rozdiely vo výsledkoch podľa kraja

Úspešnosť žiakov vo všetkých krajoch bola porovnateľná s národným priemerom. Rozdiely v úspešnosti podľa krajov znázorňuje obr. 2. Najvyššiu priemernú úspešnosť dosiahli žiaci Nitrianskeho kraja a najnižšiu žiaci Banskobystrického kraja. Tabuľka 2 uvádza aj hodnoty vecnej signifikancie porovnávajúc výsledky jednotlivých krajov s národným priemerom.

Obr. 2 Úspešnosť podľa kraja

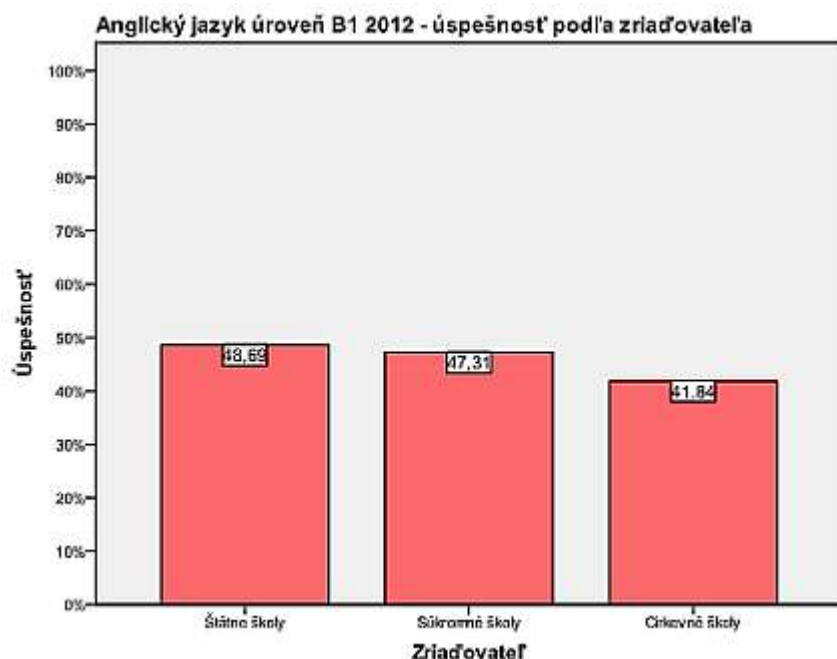
Tab. 2 Úspešnosť podľa kraja v porovnaní s národným priemerom

Národný priemer 48,4%								
Kraj	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
Sig.	0,101	0,060	0,023	,176	0,052	0,145	0,081	0,015

Škála koeficientu vecnej signifikancie sa pohybuje v rozpätí od 0 až 1. Čím je hodnota signifikancie bližšie k 1, tým sa zvyšuje sila významnosti, signifikancie rozdielu meraných hodnôt. Na úrovni veľmi miernej vecnej signifikancie sa od národného priemeru odlišovali výsledky žiakov Nitrianskeho (najúspešnejší) a žiakov Banskobystrického kraja (najmenej úspešní).

Rozdiely vo výsledkoch podľa zriaďovateľa

Ako vidno z obr. 3, najlepšie výsledky dosiahli žiaci štátnych škôl (48,7 %), žiaci súkromných škôl dosiahli priemernú úspešnosť 47,3 % a najnižšiu úspešnosť sme zaznamenali v prípade cirkevných škôl (41,8 %). Tabuľka 3 uvádza aj hodnoty vecnej signifikancie porovnávajúc výsledky škôl podľa zriaďovateľa s národným priemerom.

Obr. 3 Úspešnosť podľa zriaďovateľa

Tab. 3 Úspešnosť podľa zriaďovateľa v porovnaní s národným priemerom

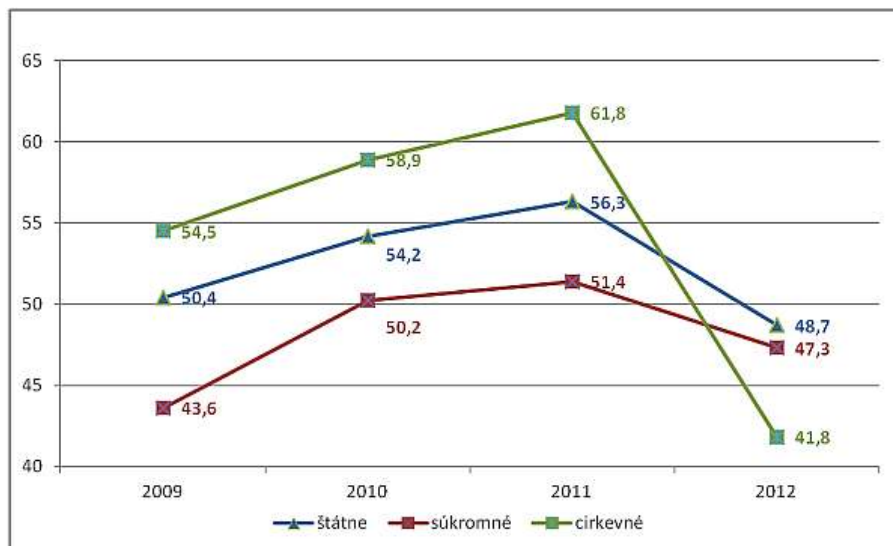
Národný priemer 48,4%			
zriaďovateľ	štátne školy	súkromné školy	cirkevné školy
Sig.	0,016	0,062	0,370

Škála koeficientu vecnej signifikancie sa pohybuje v rozpätí od 0 až 1. Čím je hodnota signifikancie bližšie k 1, tým sa zvyšuje sila významnosti, signifikancie rozdielu meraných hodnôt. Štátne školy tvoria výraznú väčšinu v súbore delenom podľa zriaďovateľa (78 %),

preto sa ani významnosť rozdielu priemernej úspešnosti a národného priemeru neprejavila. Žiaci cirkevných škôl dosiahli horšie výsledky od národného priemeru na úrovni strednej vecnej významnosti.

Z porovnania priemernej úspešnosti žiakov v teste z AJ úroveň B1 v rokoch 2009 až 2012 z pohľadu zriaďovateľa môžeme konštatovať, že štatisticky významné rozdiely medzi žiakmi cirkevných a súkromných škôl v teste z AJ úroveň B1 boli v rokoch 2009, 2010 a 2011.

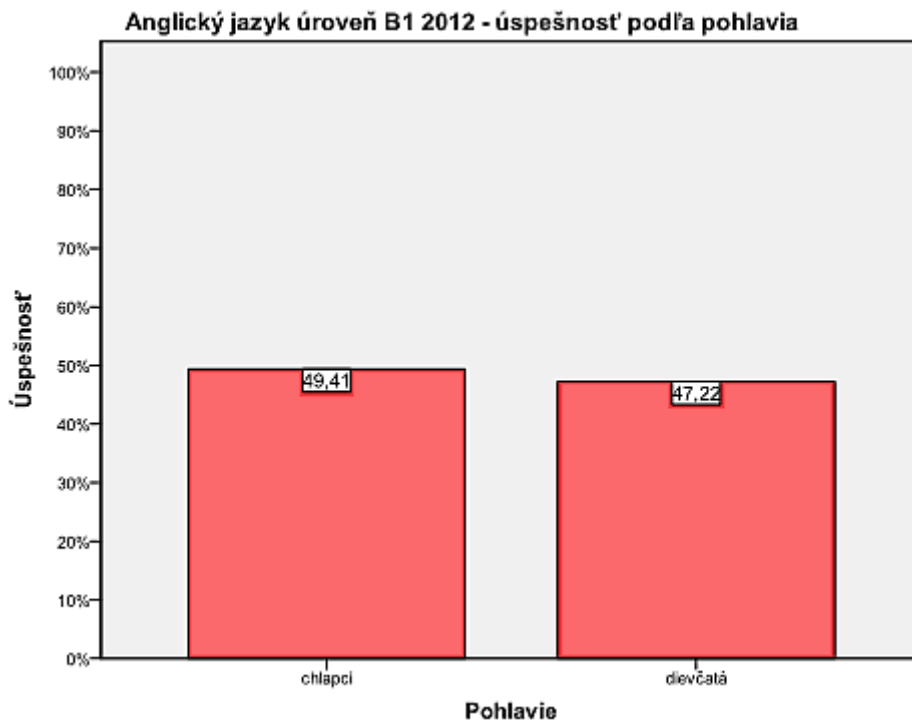
V roku 2012 všetci žiaci gymnázií písali testy z cudzích jazykov na úrovni B2, žiaci SOŠ a konzervatórií si úroveň mohli zvoliť. Táto zmena sa prejavila znížením celkovej priemernej úspešnosti žiakov v teste z AJ úroveň B1 a zmenšením rozdielov medzi školami jednotlivých zriaďovateľov a prudkým poklesom priemernej úspešnosti žiakov cirkevných škôl (obrázok č. 4).

Obr. 4 Úspešnosť podľa zriaďovateľa v rokoch 2009 -2012

Rozdiely vo výsledkoch podľa pohlavia

Výsledky chlapcov boli na úrovni výsledkov dievčat, nebol medzi nimi štatisticky významný rozdiel.

Obr. 5 Úspešnosť podľa pohlavia

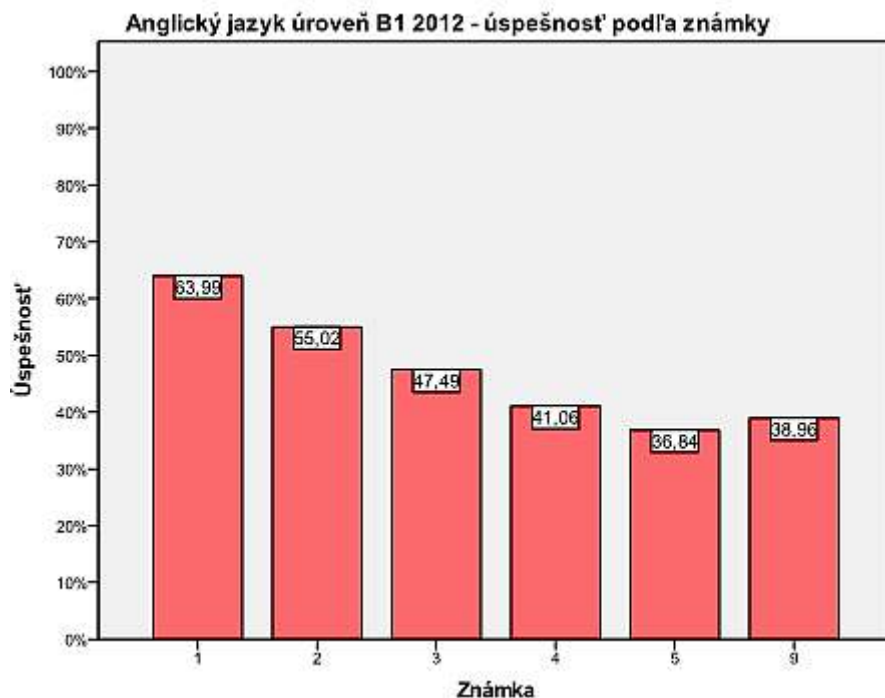
Tab. 4 Úspešnosť podľa pohlavia

Národný priemer 48,4 %			
pohlavie	chlapci	dievčatá	spolu
Sig.	0,055	0,07	-
priemer	49,4	47,2	48,4
% podiel	53,4	46,6	100

Výsledky chlapcov a dievčat sú porovnateľné s národným priemerom, hodnoty vecnej signifikancie nie sú významné.

Rozdiely vo výsledkoch podľa známky

Žiaci v záhlaví odpovedových hárkov uviedli známku z anglického jazyka na svojom poslednom vysvedčení. Priemerná známka z anglického jazyka u tých žiakov, ktorí ju uviedli na odpovedovom hárku, bola 2,97. Medzi známkou a úspešnosťou v teste sme zistili silný vzťah.

Obr. 6 Úspešnosť podľa známky

Od národného priemeru sa odlišovali najmä výsledky jednotkárov a dvojkárov, a to na úrovni strednej až silnej vecnej signifikancie. Úspešnosť štvorkárov a päťkárov bola významne horšia ako národný priemer na úrovni strednej, resp. silnej vecnej signifikancie.

Tab. 5 Úspešnosť podľa známky

Národný priemer 48,4 %					
známka	1	2	3	4	5
Sig.	0,684	0,374	0,057	0,429	0,611

Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %

Úspešnosť viac ako 33 %, ktorá je podmienkou zvládnutia testu EČ, nedosiahlo 5 288 žiakov z 26 332, čo predstavovalo 20,1 % celkového počtu žiakov. V minulom školskom roku dosiahlo nedostatočnú úspešnosť 13,4 % žiakov z celkového počtu testovaných žiakov. Percentuálne rozdelenie počtu týchto žiakov podľa druhu školy uvádzame v tabuľke 6.

Tab. 6 Rozdelenie žiakov s úspešnosťou menšou alebo rovnou 33 %

		chlapci	dievčatá	spolu
Druh školy	GYM	,0%	,0%	,0%
	SOŠ a konzervatóriá	52,1%	47,9%	100,0%

Prepojenie úspešnosti a percentilu

Úspešnosť žiaka v teste EČ MS zaokrúhlená na dve desatinné miesta sa uvádza na maturitnom vysvedčení. Neoddeliteľnou súčasťou hodnotenia výsledku žiaka v testoch EČ MS je aj percentil, ktorý sa taktiež uvádza na maturitnom vysvedčení.

Percentil stanovuje percentuálne poradie žiaka v testovanej populácii. Tento údaj vypočítame tak, že účastníkov testovania usporiadame do poradia podľa dosiahnutej celkovej úspešnosti v teste a ich poradie vyjadríme hodnotou percentilu na stupnici 0 – 100. Hodnotu percentilu zaokrúhľujeme na jedno desatinné miesto. Možno teda povedať, že percentil vyjadruje, aké percento žiakov dosiahlo horší výsledok. Napríklad, ak sa žiak umiestnil v 72. percentile, znamená to, že 72 % testovaných žiakov dosiahlo horší výsledok ako on a 28 % žiakov dosiahlo lepší alebo rovnaký výsledok.

Hodnotu úspešnosti žiaka je vhodné sledovať vždy v súvislosti s percentilom. V tabuľke 7 uvádzame prepojenie úspešnosti s percentilom.

Tab. 7 Prepojenie úspešnosti a percentilu

	Úspešnosť	Percentil	Počet žiakov
1	5,0	,0	2
2	6,7	,0	5
3	8,3	,0	24
4	10,0	,1	37
5	11,7	,3	59
6	13,3	,5	70
7	15,0	,7	130
8	16,7	1,2	192
9	18,3	2,0	272
10	20,0	3,0	321
11	21,7	4,2	390
12	23,3	5,7	486
13	25,0	7,5	556
14	26,7	9,7	586
15	28,3	11,9	667
16	30,0	14,4	740
17	31,7	17,2	751
18	33,3	20,1	930
19	35,0	23,6	820
20	36,7	26,7	874
21	37,5	30,0	1
22	38,3	30,1	905
23	40,0	33,5	911
24	41,7	36,9	937
25	43,3	40,5	880
26	45,0	43,8	887
27	46,7	47,2	890
28	48,3	50,6	880
29	50,0	53,9	880
30	51,7	57,3	873

	Úspešnosť	Percentil	Počet žiakov
31	53,3	60,6	839
32	55,0	63,8	808
33	56,7	66,9	753
34	58,3	69,7	743
35	60,0	72,5	631
36	61,7	74,9	700
37	63,3	77,6	665
38	65,0	80,1	604
39	66,7	82,4	531
40	68,3	84,4	501
41	70,0	86,3	471
42	71,7	88,1	437
43	72,5	89,8	1
44	73,3	89,8	358
45	75,0	91,1	342
46	76,7	92,4	328
47	78,3	93,7	274
48	80,0	94,7	284
49	81,7	95,8	240
50	83,3	96,7	193
51	85,0	97,4	180
52	86,7	98,1	134
53	88,3	98,6	109
54	90,0	99,1	109
55	91,7	99,5	62
56	93,3	99,7	36
57	95,0	99,8	22
58	96,7	99,9	9
59	98,3	100,0	9
60	100,0	100,0	3

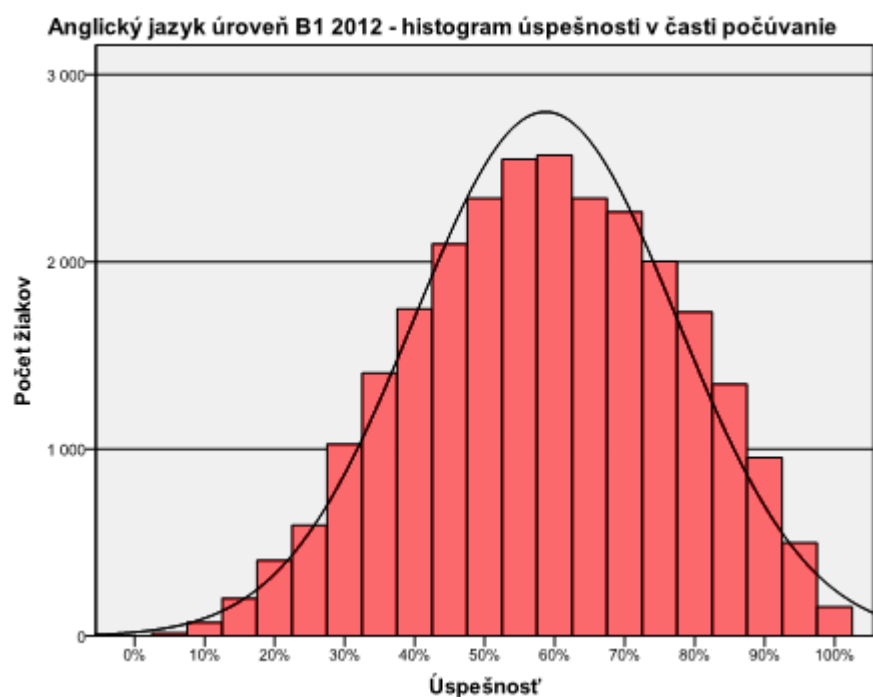
Úspešnosť podľa jednotlivých zručností

Najvyššiu úspešnosť v tomto školskom roku dosiahli žiaci v časti *Počúvanie s porozumením* (59 %), v časti *Čítanie s porozumením* dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 47 % a najnižšiu priemernú úspešnosť sme zaznamenali v časti *Gramatika a lexika* (39 %).

Žiaci sa od roku 2007 kontinuálne zlepšujú v časti *Počúvanie s porozumením*. Objektívne vysvetlenie tohto zistenia nachádzame v otvorenejšom a dostupnejšom prístupe k médiám a možnosti sledovať ich v anglickom jazyku (televízia, filmy v angličtine, internet atď.). Potvrdzujú to aj naše výsledné psychometrické charakteristiky testov z predchádzajúcich rokov.

V časti *Počúvanie s porozumením* sa ako najobťažnejšie prejavili úlohy s vyššou lexikálnou náročnosťou. Nedostatočná lexikálna vybavenosť žiakov mala za následok nepochopenie synonymických vyjadrení. Ďalším úskalím pre žiakov boli také položky testu, ktoré si k úspešnému riešeniu vyžadovali zapojenie vyšších myšlienkových operácií.

Oveľa väčšiu priemernú úspešnosť riešenia (75 – 83 %) vykazujú úlohy, pri ktorých stačilo využívať nižšie myšlienkové operácie, alebo ich lexikálna náročnosť bola nižšia (napr. pochopenie synonymických výrazov: *film – movie, meal – food*).

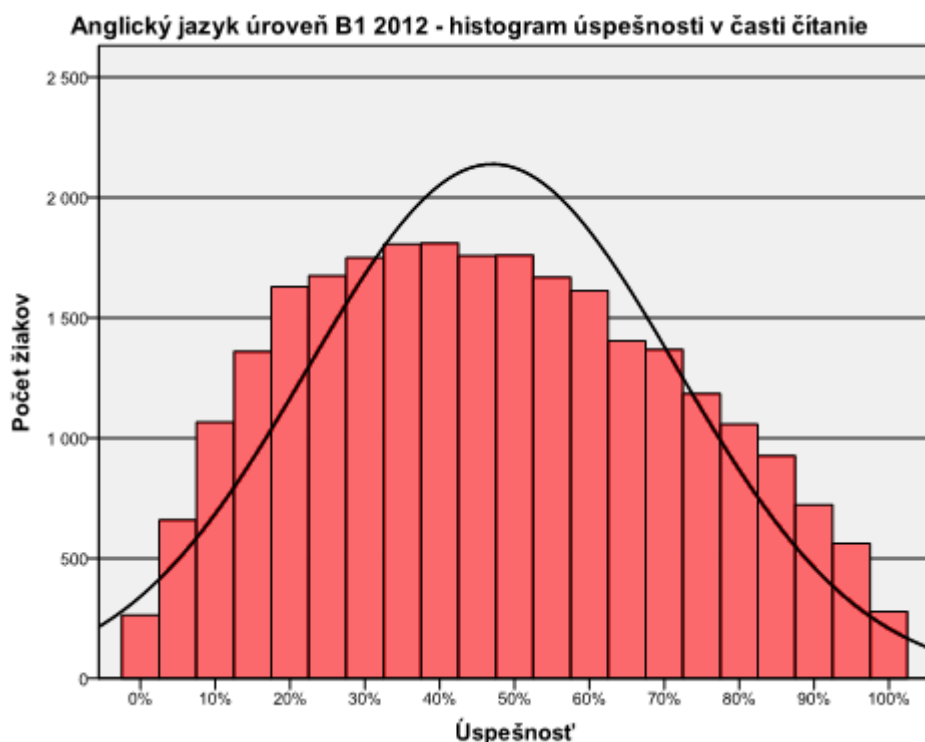

Obr. 7 Histogram úspešnosti v časti počúvanie

Slabšia úspešnosť v časti *Čítanie s porozumením* môže súvisieť jednak s tým, že žiakom stále robí problém zvládnuť úlohy zamerané na čítanie s porozumením v kontexte ukážok. Ďalším faktorom môže byť i skutočnosť, že časť *Čítanie s porozumením* je zaradená na konci testu, čo sa môže prejaviť v neriešenosti, prípadne vo vyššom počte chýb spôsobených časovým stresom u tých žiakov, ktorí si nerovnomerne rozdelili čas na riešenie jednotlivých úloh testu.

Takmer v polovici úloh v časti *Čítanie s porozumením* nedosiahli žiaci priemernú úspešnosť nad 50 %. Z nich najproblematickejšie boli úlohy s krátkou odpoveďou a veľmi kritická bola úspešnosť žiakov v práci s logickou štruktúrou textu.

Na druhej strane žiaci lepšie riešili úlohy zamerané na určovanie správnosti a nesprávnosti výrokov, úspešní boli pri vyhľadávaní špecifických informácií v texte alebo v úlohách, ktoré obsahovali ľahké a veľmi frekventované jazykové výrazy.

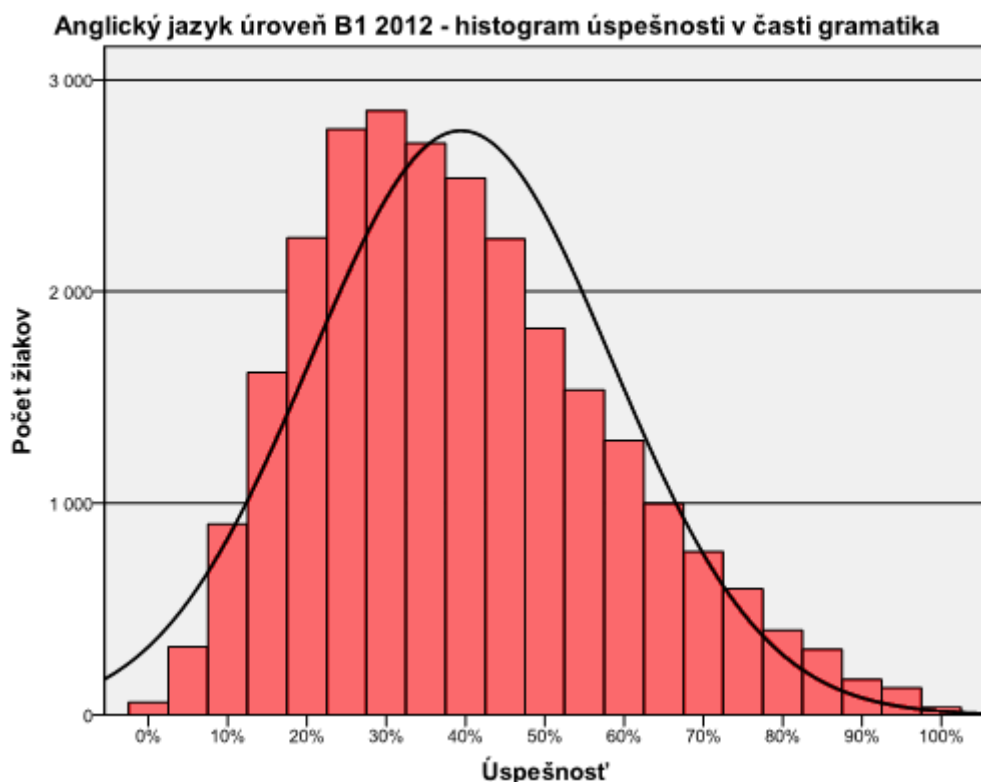
Obr. 8 Histogram úspešnosti v časti čítanie

Najslabšia úspešnosť bola v časti *Gramatika a lexika*. Na mnohých školách sa pri vyučovaní anglického jazyka kladie menší dôraz na zvládnutie gramatiky, pričom práve táto oblasť je pre mnohých žiakov najobávanejšou časťou testovania.

V časti *Gramatika a lexika* sa ako najobťažnejšie ukázali položky vyžadujúce si produkciu krátkej odpovede – dopĺňanie slov do kontextu, prípadne položky s výberom odpovede, kde

si ich úspešné riešenie vyžadovalo porozumieť nielen gramatickému pravidlu, ale aj kontextu.

Na druhej strane najúspešnejšie riešenými boli úlohy s výberom odpovede – také, ktoré obsahovali jednoduchšiu gramatiku a lexiku, prípadne veľmi frekventované frázy (úspešnosť riešenia bola 60 % a viac). Globálne však časť gramatiky a lexiky skončila spomedzi jednotlivých častí testu s najnižšou priemernou úspešnosťou (39 %).

Obr. 9 Histogram úspešnosti v časti gramatika a lexika

3 Interpretácia výsledkov testu EČ MS z AJ úroveň B1

Test externej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka úroveň B1 je pripravovaný tímom odborníkov podľa *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z anglického jazyka úroveň B1*.

Tento test zaraďujeme medzi testy NR (*Norm Referenced*), teda testy relatívneho výkonu. Cieľom testu je vzájomne porovnať výsledky žiakov zoradiť ich podľa dosiahnutej úspešnosti. NR testy musia nevyhnutne obsahovať položky s rôznym stupňom obťažnosti, aby rozlíšili žiakov. Opakom takýchto testov sú testy overovacie – CR (*Criterion Referenced*), označované ako testy absolútneho výkonu, ktorých cieľom je overiť, či si žiak osvojil určité poznatky a zručnosti, ktoré sú vopred stanovené ako podstatné. Výsledok žiaka sa neporovnáva s výsledkami iných žiakov, ale s vopred určenými kritériami. V týchto testoch by mal byť zastúpený každý tematický celok učiva, reprezentovaný dostatočným počtom úloh.

Na to, aby sme mohli výsledky testu EČ MS z anglického jazyka považovať za spoľahlivé, musíme poznať vlastnosti testu. V tejto časti analýzy sa zameriavame na vlastnosti jednotlivých položiek, ktoré dokladujú charakter a kvalitu NR testu.

V prvej fáze je potrebné preukázať porovnateľnosť variantov testu A12B1. Distribúcia týchto variantov medzi žiakmi bola takmer rovnaká. *Variant 3516* písalo 50,3 % žiakov a *variant 3717* písalo 49,7 % žiakov. Priemerná úspešnosť v oboch variantoch bola 48,4 %. Reliabilita v jednotlivých častiach variantov testu bola porovnateľná.

Tab. 8 Úspešnosť žiakov podľa variantov testu

	Variant	N	Priemer
Úspešnosť	3516	13231	48,4
	3717	13092	48,4

Tab. 9 Reliabilita jednotlivých častí testu

Variant	Počúvanie	Gramatika	Čítanie	Spolu
3516	0,729	0,741	0,855	0,897
3717	0,719	0,746	0,848	0,894

Taktiež porovnateľná bola aj obťažnosť oboch variantov. Medzi zodpovedajúcimi si položkami vo variantoch neboli vecne významné rozdiely. Oba varianty môžeme považovať za ekvivalentné. Ďalšie analýzy sa budú vzťahovať k položkám variantu 3516.

Charakteristiky položiek

V tejto časti sa budeme venovať charakteristikám položiek, ako sú obťažnosť, citlivosť, nedosiahnutosť, vynechanosť, neriešenosť a korelácia medzi položkou a zvyškom testu, pričom urobíme analýzu vybraných položiek v súvislosti s týmito charakteristikami. Súhrnné charakteristiky položiek sú uvedené v tabuľkách 10 – 12. Problematické hodnoty sú zvýraznené zelenou farbou.

Obťažnosť položky je opakom jej úspešnosti. Úspešnosť vyjadruje percentuálny podiel žiakov, ktorí správne riešili danú položku. Vzťah medzi obťažnosťou a úspešnosťou položky je teda nasledovný:

$$\text{obťažnosť} = 100 \% - \text{úspešnosť}$$

Z hľadiska zabezpečenia vysokej reliability je optimálne, aby sa obťažnosť väčšiny položiek pohybovala okolo 50 %. Pri hodnotení **obťažnosti** položiek pracujeme s nasledujúcimi hodnotami:

0% – 10%	extrémne ľahká položka
10,1% – 20%	veľmi ľahká položka
20,1% – 80%	stredne obťažná položka (okolo 50 % je optimálna)
80,1% – 90%	veľmi obťažná položka
90,1% – 100%	extrémne obťažná položka

Z tabuľky č. 10 vidno, že najobťažnejšia položka v časti *Počúvanie s porozumením* bola položka č. 6 (70,4 %), žiaci k správne vyriešeniu položky potrebovali poznať synonymické vyjadrenia *concerts – performances*. Najmenej obťažná bola pre žiakov položka č. 18 (16,7 %) zameraná na zachytenie významu slov *food – meal* v kontexte.

V časti *Gramatika a lexika* žiakom najmenej problémov spôsobovala položka č. 37 (19,3 %), ktorá bola veľmi ľahká (išlo o vytvorenie krátkej odpovede: *Dogs are welcome too*), pričom najvyššiu obťažnosť sme v tejto časti testu zaznamenali v prípade položky č. 36 (85,3 %), ktorá predstavuje veľmi obťažnú položku (tu mali žiaci doplniť výraz *all/got* do kontextu: *With one of the very best sandy beaches on its doorstep, Trevornick Holiday Park, the five-star camping facility, has all/got the ingredients for a great family experience.*). Údaje aj k ostatným položkám nájdete v tabuľke č. 11.

V časti *Čítanie s porozumením* (tabuľka č. 12) bola pre žiakov najobťažnejšia položka č. 60 (77,2 %), čiže išlo o stredne obťažnú položku (Na základe vety: *A New York film distributor tricked the young producers, and Disney was made bankrupt in 1923.*, vlozenej do súvislého textu mali žiaci doplniť krátku odpoveď do vety nasledujúcej za textom: *Disney once went bankrupt because of the tricks of a/an film distributor.*). Najnižšiu obťažnosť dosiahla položka č. 55 (29,9 %). V tejto položke mali žiaci na základe vety: *He moved to California to start his chosen career as a cinematographer.*, vlozenej do súvislého textu doplniť krátku odpoveď do vety nasledujúcej za textom: *After bankruptcy Disney wanted to be a cinematographer in California.*).

Citlivosť alebo diskriminačná sila položky je schopnosť položky rozlíšiť dobrých a slabších žiakov. Zoradených žiakov podľa úspešnosti v teste rozdelíme do niekoľkých skupín, pričom citlivosť položky predstavuje rozdiel medzi priemernou úspešnosťou najslabšej a najlepšej skupiny testovaných žiakov. Citlivosť nižšiu ako 10 % považujeme za nedostatočnú, citlivosť v rozpätí 10 – 20 % považujeme za nízku, citlivosť nad 20 % charakterizuje vhodnú položku a záporná hodnota identifikuje kritickú položku.

Ako vidno z tabuliek 10 – 12, žiadna z položiek nedosiahla citlivosť nižšiu ako 10 %, čo svedčí o vhodnosti a kvalite daného testu z hľadiska citlivosti či diskriminačnej sily položiek.

Distribúcia úspešnosti a citlivosť sa interpretuje grafmi, ktoré podrobnejšie znázorňujú vzťah medzi výkonnosťou v celom teste (delenie na 10 skupín na x-ovej osi) a ich priemernými úspešnosťami v danej položke na y-ovej osi. V prvej desatine (1) sa nachádzajú žiaci s najvyššou percentuálnou úspešnosťou riešenia testu, poslednú skupinu (10) tvoria najmenej úspešní žiaci. Grafy distribúcie úspešnosti pomáhajú charakterizovať, ako v danej položke súvisí úspešnosť jej riešenia s celkovou výkonnosťou žiaka. Vľavo pri každom grafe je uvedená citlivosť položky.

Neriešenosť položky predstavuje percentuálny súčet nedosiahnutých a vynechaných riešení. **Vynechanosť** položky nastáva vtedy, ak žiak položku neriešil, ale niektorú z nasledujúcich ešte riešil. **Nedosiahnutosť** položky vyjadruje skutočnosť, že žiak túto položku neriešil a zároveň neriešil ani žiadnu z nasledujúcich položiek.

Ako vidno z tabuliek 12 - 14, posledné položky testu (položky č. 56, 57, 58 a 60, časť *Čítanie s porozumením*) sa vyznačovali najvyššou neriešenosťou, čo sa dalo predpokladať na základe skutočnosti, že niektorí žiaci sa pre nesprávne rozvrhnutie času nedostanú k riešeniu všetkých položiek, pričom práve posledné položky testu bývajú z tohto hľadiska najviac rizikové. Celkovo však z ukazovateľov v tabuľke 4 môžeme skonštatovať, že časový limit 100 minút je pre tento typ testu úrovne B1 dostačujúci.

Medzipoložková korelácia je korelácia medzi položkou a zvyškom testu a vypovedá o reliabilite testu, čiže o vnútornej konzistencii jeho položiek. Táto charakteristika je uvedená prostredníctvom koeficientu korelácie *Point Biserial* medzi úspešnosťou vybranej položky a sumou úspešností všetkých ostatných položiek v poslednom stĺpci tabuliek 12 – 14. Žiadna z položiek testu nedosiahla zápornú hodnotu, všetky položky vykazujú hodnoty nad 10 a veľká väčšina nad 20, čo možno uviesť ako dôkaz o dobrej kvalite testu z hľadiska medzipoložkovej korelácie.

Ďalšie časti tejto kapitoly budeme venovať analýze vybraných položiek, ktorých charakteristiky považujeme za zaujímavé pre pedagógov, odbornú i širšiu verejnosť a pokúsime sa o interpretáciu daných charakteristík. Rozhodli sme sa vybrať takú vzorku ukážok, na ktorých sa pokúsime vysvetliť zámer autorov a zmýšľanie žiakov pri voľbe správne odpovede.

Tab. 10 Súhrnné charakteristiky položiek – Počúvanie s porozumením

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosaiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Point Biserial
1	60,8	53,1	,00	,29	,29	31,1
2	47,1	50,7	,00	,76	,76	30,6
3	19,2	40,8	,00	,20	,20	32,9
4	58,1	40,1	,00	1,29	1,29	24,5
5	41,2	18,7	,00	,42	,42	10,7
6	70,4	22,1	,00	,88	,88	12,8
7	35,0	41,9	,00	,82	,82	25,4
8	49,0	32,1	,00	,24	,24	18,3
9	33,5	30,8	,00	,36	,36	18,8
10	50,3	22,4	,00	,54	,54	14,1
11	21,4	18,2	,00	,39	,39	10,5
12	45,3	44,1	,00	,34	,34	26,0
13	40,7	24,9	,01	,67	,67	11,4
14	18,3	43,7	,39	,48	,88	39,4
15	54,7	71,9	,42	1,13	1,56	50,4
16	56,3	67,3	,43	1,87	2,30	47,8
17	40,1	72,8	,45	,86	1,32	50,6
18	16,7	46,0	,52	,42	,94	43,9
19	44,2	72,3	,68	,75	1,43	50,0
20	23,8	54,6	,68	,87	1,55	45,1

Tab. 11 Súhrnné charakteristiky položiek – Gramatika a lexika

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Point Biserial
21	63,0	45,4	,00	,39	,39	30,9
22	65,3	42,8	,00	,54	,54	32,8
23	69,0	60,9	,00	,49	,49	45,9
24	60,5	55,4	,00	,58	,58	37,0
25	41,0	34,2	,00	,57	,57	11,7
26	76,4	19,5	,00	,58	,58	18,4
27	43,5	31,4	,00	,37	,37	20,3
28	59,6	23,1	,00	,67	,67	14,2
29	69,9	26,6	,02	,48	,51	24,1
30	39,5	47,5	,03	,42	,45	28,0
31	71,2	60,5	1,49	2,34	3,83	44,3
32	51,4	68,4	1,84	5,56	7,41	43,1
33	79,5	13,7	1,99	4,57	6,55	14,4
34	50,8	63,6	2,27	6,41	8,68	40,3
35	60,4	68,9	2,46	3,05	5,51	45,6
36	85,3	36,7	2,80	8,28	11,07	42,2
37	19,3	46,3	3,17	2,33	5,50	31,6
38	72,0	55,8	4,33	5,25	9,58	44,7
39	50,7	25,0	5,83	1,92	7,75	15,8
40	82,6	29,2	5,83	11,31	17,15	27,4

Tab. 12 Súhrnné charakteristiky položiek – Čítanie s porozumením

Položka	Obťažnosť	Citlivosť	Nedosiahnutosť	Vynechanosť	Neriešenosť	Point Biserial
41	35,2	73,8	,02	,81	,82	52,8
42	36,2	79,0	,02	,94	,95	55,9
43	63,7	58,5	,02	2,00	2,01	39,7
44	52,8	69,5	,02	1,72	1,74	46,5
45	56,6	69,9	,02	1,46	1,47	48,5
46	63,7	60,4	,02	2,12	2,14	41,2
47	45,5	72,5	,02	1,75	1,77	49,6
48	43,1	48,1	,08	,91	,98	31,5
49	44,4	73,4	,09	2,02	2,11	51,8
50	62,2	44,3	,09	,82	,91	29,4
51	77,6	36,3	,14	4,43	4,57	27,0
52	54,4	69,0	,14	2,12	2,26	46,7
53	61,7	64,1	,26	1,24	1,50	44,0
54	57,9	61,4	4,97	9,98	14,95	42,9
55	29,9	53,1	6,19	6,30	12,49	41,0
56	36,9	52,6	8,13	8,86	16,99	39,1
57	48,3	69,1	10,55	12,27	22,82	49,3
58	68,5	66,4	12,97	15,80	28,77	50,7
59	45,1	61,0	15,48	3,18	18,66	43,0
60	77,2	61,1	15,48	15,45	30,93	49,4

Analýza položiek testu EČ MS z AJ úroveň B1, 2012

Pre potreby interpretácie kvality položiek je potrebné rozumieť tabuľke poskytujúcej štatistické hodnoty analýzy položiek testu. Tabuľka v prvom riadku obsahuje možnosti voľby pre konkrétnu položku testu (napr. A01, B01, C01, D01 – sú možnosťami voľby v testovej položke 01 a X01 – predstavuje neriešenie testovej položky 01).

Údaje v druhom riadku zoradené pod jednotlivými možnosťami voľby A – D a X uvádzajú hodnotu Point Biserial (*P.Bis.*) predstavujúcu koreláciu medzi položkou a zvyškom testu. Hodnota *P.Bis.* by pri správnej odpovedi nemala byť záporná, mala by to byť hodnota minimálne nad 0,10, optimálne nad 0,20 a najlepšie nad 0,25. Dôležité pre kvalitu položky je

aj to, aby mali všetky distraktory hodnotu *P.Bis.* zápornú. Údaje označené zelenou farbou vykazujú neželané hodnoty.

Ďalšími údajmi je *P* – podiel žiakov z celkového súboru testovaných žiakov, ktorí si volili danú možnosť, a údaj *N* – počet žiakov. Správna odpoveď je v tabuľke zreteľne označená. Zelenou farbou sú v tabuľke zvýraznené kritické hodnoty.

Niekedy dochádza k situáciám:

- že si správnu odpoveď volilo **menej** žiakov ako distraktor (nesprávnu možnosť), ale hodnota *P.Bis.* uvedená pri správnej odpovedi aj pri distraktore je v poriadku. Túto skutočnosť interpretujeme tak, že hoci si maturanti volili viac distraktor ako správnu odpoveď, išlo práve o tých žiakov, ktorí boli zaradení do skupín s nižšou priemernou úspešnosťou v teste. Preto sú hodnoty v poriadku.
- že si správnu odpoveď volilo **viac** žiakov ako distraktor, ale hodnota *P.Bis.* uvedená pri správnej odpovedi má zlú hodnotu – zápornú alebo nízku. Túto skutočnosť interpretujeme tak, že aj napriek tomu, že si viac žiakov volilo správnu odpoveď – išlo o skupinu žiakov, ktorí boli celkovo priemerne menej úspešní v teste.

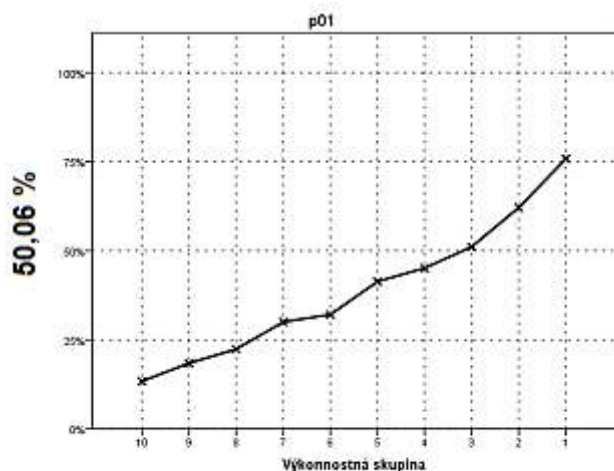
Tab. 13 Tabuľka položkovej analýzy (položka 01, testu AJB1)

	A01	B01	C01	D01	X01
P.Bis.	-,17	-,21	,31	-,08	-,02
P	,07	,11	,39	,42	,00
N	942,00	1508,00	5184,00	5555,00	39,00

Veľmi dôležitým krokom k interpretácii výsledkov a stanoveniu záverov vyplývajúcich z výsledkov testovania je oboznámenie sa s grafom citlivosti položiek testu.

Citlivosť položky sa vypočíta tak, že žiakov na základe ich výsledkov v teste zoradíme do desiatich skupín a sledujeme ich priemernú úspešnosť v danej položke. Spodná časť grafu je rozčlenená na 10 hodnôt, ktoré reprezentujú 10 skupín žiakov zoradených podľa priemernej úspešnosti dosiahnutej v teste. Na grafe sa každej skupine žiakov priradí priemerná úspešnosť v danej položke. Preto podľa výslednej krivky v grafe môžeme odhadnúť charakter položky. Keďže zámerom každej položky v NR teste by malo byť to, že bude výkony žiakov rozlišovať, výsledná krivka by mala mať stúpajúcu tendenciu. Naopak, klesajúca tendencia krivky predstavuje stav, keď aj priemerne najúspešnejší žiaci v teste v danej položke dosiahli horšie výsledky ako tí, ktorí boli priemerne v teste najslabší.

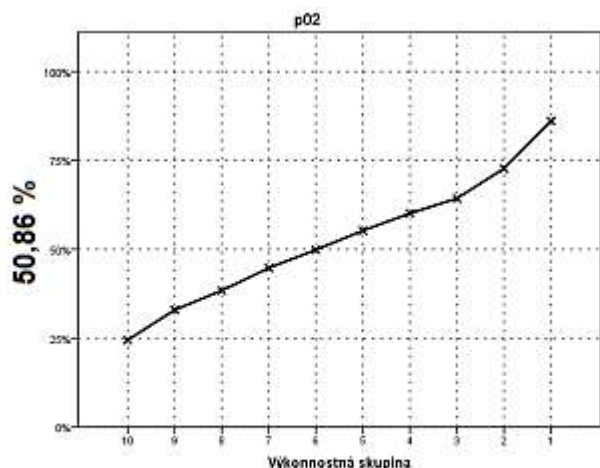
Na obrázku 10 vidíme graf citlivosti položky 01. Krivka má stúpajúcu tendenciu a citlivosť až 50,06 %. O takejto položke môžeme vyvodiť záver, že mala veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť.

Obr. 10 Graf citlivosti (položka 01, testu AJB1)

1. časť: *Listening* – obsahová analýza položiek

Položka č. 02: predstavovala úlohu s výberom odpovede typu multiple choice (výber zo 4 možností). Spadala do témy *Kultúra a umenie* a testovala zručnosť počúvanie s porozumením. Položka bola v teste zaradená do prvej časti počúvania s porozumením pod názvom úlohy *An Interview with Andy Grammer*. K správne mu riešeniu položky musel žiak rozumieť dialogickému ústnemu prejavu v nahrávke a odlíšiť podstatné a špecifické informácie. Žiak musel poznať výraz „*to make it in the music world*“ a na základe vypočutého identifikovať, čo tento výraz znamená pre osobu zainteresovanú do rozhovoru v nahrávke. Z ponúkaných možností: *A. recording a minimum of three popular albums, B. entertaining the audience for more than an hour, C. becoming successful all over the world, D. having excellent musicians in a band*, bola správna možnosť B (*P.Bis.*=0,31) a všetky distraktory boli vhodne zvolené, keďže mali hodnotu *P.Bis.* zápornú. Žiak mal vychádzať hlavne z počutej informácie *when you can please a crowd for an hour and a half, that's when you've really made it*, zakomponovanej do kontextu.

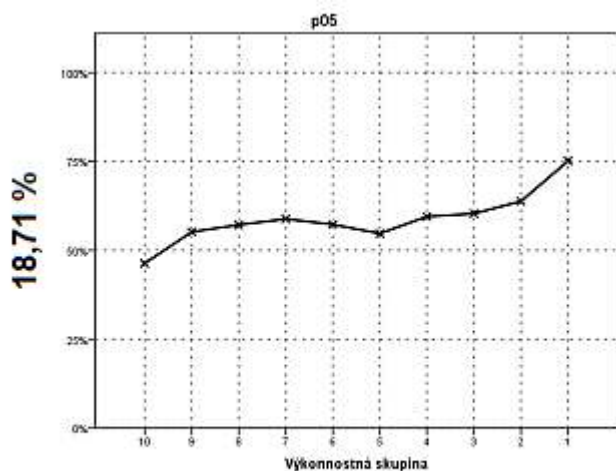
Obr. 11 Graf citlivosti (položka 02, testu AJB1)

Obťažnosť položky bola 47,1 %, a preto hovoríme o stredne obťažnej položke. Položka má veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť čo dokazuje aj hodnota medzipoložkovej korelácie 50,86 %. Z obr. 11 vidno, že táto položka má charakter veľmi dobrej položky, ktorá citlivo rozlišuje úspešných a menej úspešných žiakov, a preto hovoríme o veľmi vhodne zvolenej položke do NR testu. Pravdepodobnosť zvládnutia tejto položky bola priamo úmerná úspešnosti žiaka v celom teste, išlo teda o jav, ktorý „dobrí“ žiaci spoľahlivo zvládli, zatiaľ čo slabším žiakom mohol spôsobovať vážne problémy.

Položka č. 05: predstavovala úlohu s výberom odpovede typu multiple choice (výber zo 4 možností). Zaradujeme ju do témy *Kultúra a umenie* a testovala zručnosť počúvanie s porozumením. Položka bola v teste zaradená do prvej časti počúvania s porozumením pod názvom úlohy *An Interview with Andy Grammer*. K správne riešeniu položky musel žiak porozumieť dialogickému ústnemu prejavu v nahrávke a odlíšiť podstatné a špecifické informácie.

Žiak musel poznať význam slova „aim“ a na základe vypočítaného identifikovať cieľ či zámer vyjadrený hovoriacim v nahrávke. Kľúčovým slovom k pochopeniu bolo aj slovo „goal“, ktoré v nahrávke odznelo. Z ponúkaných možností: A. *entertain people*, B. *improve people's lives*, C. *present many rock songs*, D. *promote hip-hop*, bola správna možnosť B ($P.Bis.=0,11$), avšak jeden z ponúknutých distraktorov A dosiahol takmer rovnakú hodnotu ($P.Bis.=0,10$), čo znamená, že aj priemerne úspešnejší žiaci v teste sa na tomto distraktore mýlili. Žiak mal vychádzať z počutej informácie *the goal is to make your life better with my music*, zakomponovanej do kontextu. Náročnosť preukázanú v tejto položke mohla spôsobiť nedostatočnú lexikálnu vybavenosť žiakov (*aim*, *goal*), prípadne neschopnosť vybrať špecifickú informáciu spomedzi podobných informácií, ktoré v nahrávke odzneli a vyjadrovali radosť, pozitívny náboj, ktorých význam si žiak mohol pomýliť a označiť distraktor s výrazom

zabávať – *entertain*. Ďalším problémom mohla byť skutočnosť, ak žiak vychádzal pri riešení položky z osobného názoru, že úlohou spevákov je zabávať, a neaplikoval správnu stratégiu počúvania s porozumením.

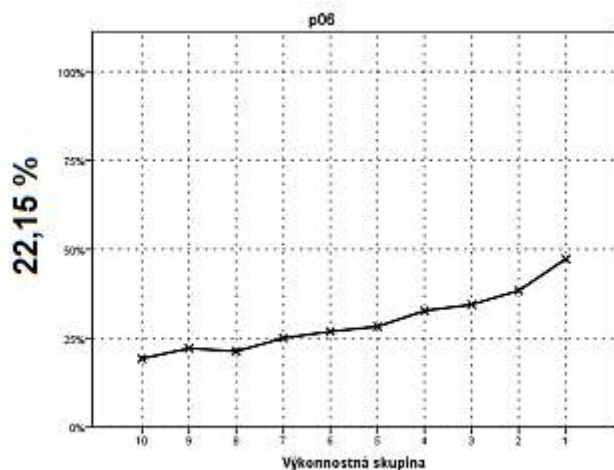
Obr. 12 Graf citlivosti (položka 05, testu AJB1)

Štatistické parametre položky v ukážke indikujú strednú obťažnosť 41,2 %. Citlivosť 18,7 % položky je nízka, optimálne by mala mať hodnotu nad 20 %. Na obr. 12 vidíme charakter položky a distribúciu citlivosti a úspešnosti žiakov. Skupina žiakov priemerne najmenej úspešných ju riešila pod 50 %, kým žiaci v teste celkovo najúspešnejší ju zvládli priemerne aj na 75 %. Vo všeobecnosti však môžeme konštatovať, že položka veľmi slabo oddelila najmenej a najviac úspešné skupiny žiakov, zostávajúcich osem skupín žiakov ju riešilo s približne rovnakou úspešnosťou.

Položka č. 06: predstavovala úlohu s výberom odpovede typu multiple choice (výber zo 4 možností). Zaraďujeme ju do témy *Kultúra a umenie* a testovala zručnosť počúvanie s porozumením. Položka bola v teste zaradená do prvej časti počúvania s porozumením pod názvom úlohy *An Interview with Andy Grammer*. K správne riešeniu položky musel žiak porozumieť dialogickému ústnemu prejavu v nahrávke a odlíšiť podstatné a špecifické informácie.

Žiak musel poznať význam slova „*mention*“ a na základe vypočutého identifikovať dôvod, prečo bolo v texte nahrávky spomenuté meno osoby účastníkom dialógu. Z ponúkaných možností: *A. her interesting voice, B. her lively character, C. their common style, D. their concerts together*, bola správna možnosť D ($P.Bis.=0,13$) avšak jeden z ponúknutých distraktorov B dosiahol kladnú hodnotu ($P.Bis.=0,10$), čo znamená, že aj žiaci v teste priemerne úspešnejší sa na tomto distraktore mýlili.

Žiak musel poznať význam počutej informácie *we still have a few performances to go*, zakomponovanej do kontextu. Náročnosť preukázanú v tejto položke mohla spôsobiť nedostatočná lexikálna vybavenosť žiakov (*performances*), prípadne neschopnosť vybrať špecifickú a správnu informáciu spomedzi podobných informácií, ktoré v nahrávke odzneli, *sweet, talented*, si žiaci mohli na základe slabej znalosti tejto lexiky zamieňať za význam slov použitých v distraktoroch *lively, interesting voice*.

Obr. 13 Graf citlivosti (položka 06, testu AJB1)

Štatistické parametre položky v ukážke indikujú strednú obťažnosť 70,4 %. Dosiagnutá citlivosť 22,1 % je optimálna. Na obr. 13 vidíme distribúciu citlivosti a úspešnosti žiakov v položke 6. Skupina žiakov priemerne najmenej úspešných ju riešila pod 20 % a žiaci v teste najúspešnejší ju zvládli priemerne takmer na 50 %. Vo všeobecnosti však môžeme konštatovať, že položka odlišila jednotlivé skupiny žiakov.

Položka č. 13: predstavovala úlohu s výberom odpovede typu multiple choice (výber z 3 možností). Tematicky spadala do viacerých tém: *Rodina, Vzťahy medzi ľuďmi, Krajina, ktorej jazyk sa učím*, a testovala zručnosť počúvanie s porozumením. Položka bola v teste zaradená do druhej časti počúvania s porozumením pod názvom úlohy *Michelle Obama's Work and Family Choices*. K správne riešeniu položky musel žiak porozumieť dialogickému ústnemu prejavu v nahrávke, odlíšiť podstatné informácie od menej podstatných a porozumieť špecifickým informáciám. Žiak musel určiť, či bola východisková veta: *Barack Obama considers his wife the basic foundation of their family* pravdivá, nepravdivá, alebo z nahrávky nevyplývala.

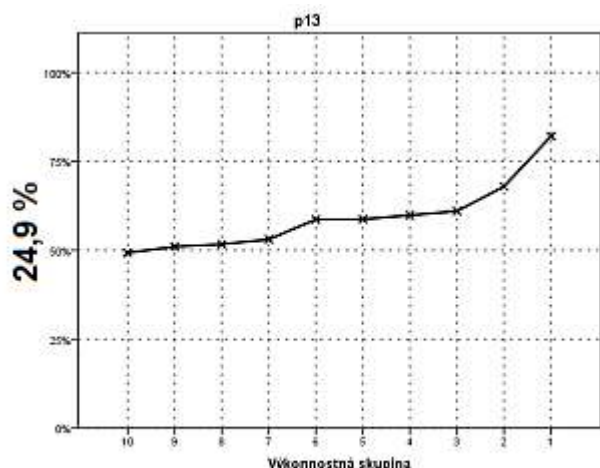
Zistilo sa, že lexika obsiahnutá vo východiskovej vete aj v nahrávke nespôsobovala výrazné problémy. Z ponúkaných možností: *A. true, B. false, C. not stated* bola správna možnosť A (*P.Bis.=0,11*), tiež ju volilo najviac žiakov (pozri Tabuľka 14). Nízka hodnota nám hovorí

o tom, že pri riešení tejto položky zlyhali aj žiaci v teste priemerne úspešnejší. Dovolíme si však tvrdiť, že všetky distraktory boli vhodne zvolené, keďže mali hodnotu P.Bis. zápornú. Žiak mal vychádzať hlavne z počutej informácie „*I would not be standing here tonight without the support of my best friend for the last 16 years, the rock of our family, the love of my life, the nation’s next first lady, Michelle Obama.*”, zakomponovanej do kontextu.

Tab. 14 Tabuľka položkovej analýzy (položka 13, testu AJB1)

	A13	B13	C13	X13
P.Bis.	,11	-,07	-,07	-,01
P	,59	,23	,17	,01
N	7851,00	3081,00	2210,00	89,00

Obťažnosť položky bola 40,7 %, a preto hovoríme o stredne obťažnej položke. Položka má veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť, čo dokazuje aj hodnota citlivosti 24,9 %. Z obr. 14 je zrejmé, že táto položka má charakter dobrej položky, ktorá rozlišuje úspešných a menej úspešných žiakov. Túto položku riešili aj žiaci v teste najslabší s priemernou úspešnosťou 50 %.

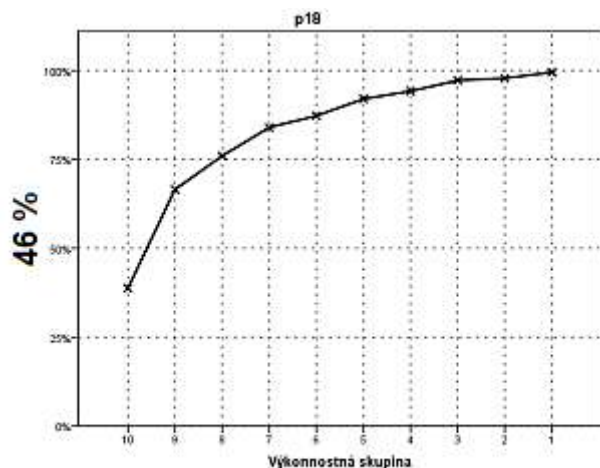

Obr. 14 Graf citlivosti (položka 13, testu AJB1)

Položka č. 18: predstavovala úlohu s krátkou odpoveďou, usporiadanie výrokov do poradia podľa toho, v akom poradí odznejú v nahrávke. Tematicky spadala do dvoch tém: *Rodina, Záluby, voľný čas a životný štýl*, a testovala zručnosť počúvanie s porozumením. Položka bola v teste zaradená do tretej časti počúvania s porozumením pod názvom úlohy *Fun Family Activities for Parents and Teenagers*. K správne riešeniu položky musel žiak porozumieť dialogickému ústnemu prejavu v nahrávke, odlíšiť podstatné informácie od menej podstatných a porozumieť hlavnej myšlienke určitej ohraničenej výpovede. K správne

riešeniu sa žiak dopracoval vtedy, ak vhodne priradil vetu: *Prepare a meal together* k jednému z návrhov, ktorý odznel v nahrávke.

Vzhľadom na frekventovaný výraz „meal“ vo východiskovej vete a tiež často používané výrazy „food“ či „dish“, ktoré odzneli v nahrávke, táto položka nespôsobovala žiakom takmer žiadne problémy a v rámci počúvania s porozumením išlo o najúspešnejšie riešenú položku.

Obr. 15 Graf citlivosti (položka 18, testu AJB1)

Úspešnosť položky bola 83,3 %, hovoríme preto o veľmi ľahkej položke. Položka má veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť, čo dokazuje vysoká hodnota citlivosti 46 %. Z obr. 15 môžeme vidieť, že táto úloha má charakter vynikajúcej položky, ktorá rozlišuje priemerne úspešných a menej úspešných žiakov, a preto hovoríme o veľmi vhodne zvolenej položke do NR testu. Pravdepodobnosť jej zvládnutia bola priamo úmerná úspešnosti žiaka v celom teste, išlo teda o jav, ktorý „dobrí“ žiaci spoľahlivo zvládli, zatiaľ čo slabším žiakom mohol spôsobovať vážne problémy.

2. časť: *Language in Use* – obsahová analýza položiek

Položka č. 26: predstavovala úlohu s výberom odpovede typu multiple choice (výber zo 4 možností) a testovala lexikálno-gramatickú zručnosť. Položka bola v teste zaradená do prvej úlohy v rámci časti gramatika a lexika pod názvom *Canadian English*. K správne riešeniu položky mohol žiak dospieť na základe uplatnenia receptívneho ovládania gramatických javov a slovnej zásoby.

Pre správne riešenie musel žiak pochopiť význam vety *From the very first, Canada was a country with two languages, _____ of which influenced the other very much, because the French and British spoke to each other so little*, zakomponovanej do kontextu a následne

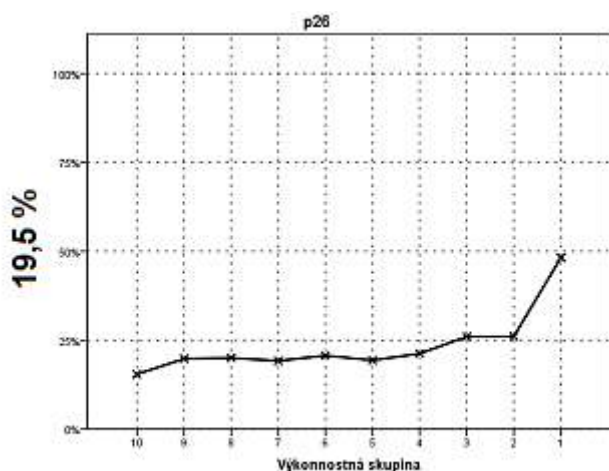
vybrať správnu odpoveď z ponúkaných možností. Z ponúkaných možností: A. *either*, B. *some*, C. *neither*, D. *nor*, bola správna možnosť C ($P.Bis.=0,18$), avšak distraktor A dosiahol tiež kladnú hodnotu ($P.Bis.=0,04$), čo znamená, že aj žiaci v teste priemerne úspešnejší si volili túto nesprávnu možnosť (pozri: Tab. 15). Veľký počet žiakov si volilo aj distraktor B (*some*). Jazykóví odborníci a učítelia si ľahko môžu všimnúť, že pre správne vyriešenie položky je kľúčovým prvkom kontext. Položka je vynikajúcim príkladom ilustrovania zásady komunikatívneho testovania, ktoré je presadzované nielen v maturitných testoch na Slovensku, ale aj v zahraničí. Komunikatívne testovanie stojí v protiklade s testovaním bezkontextovým, ktoré je pre žiakov niekedy prijateľnejšie či ľahšie, avšak takéto testovanie nevie preveriť tzv. reálne použitie jazyka, ktoré by malo byť dominantné.

Tab. 15 Tabuľka položkovej analýzy (položka 26, testu AJB1)

	A26	B26	C26	D26	X26
P.Bis.	,04	-,18	,18	-,02	-,01
P	,26	,45	,24	,05	,01
N	3464,00	5926,00	3123,00	639,00	77,00

Náročnosť preukázanú v tejto položke odôvodňujeme skutočnosťou, že žiaci mali buď nedostatočnú lexikálnu vybavenosť, alebo neboli schopní uplatniť gramatické vedomosti v kontexte.

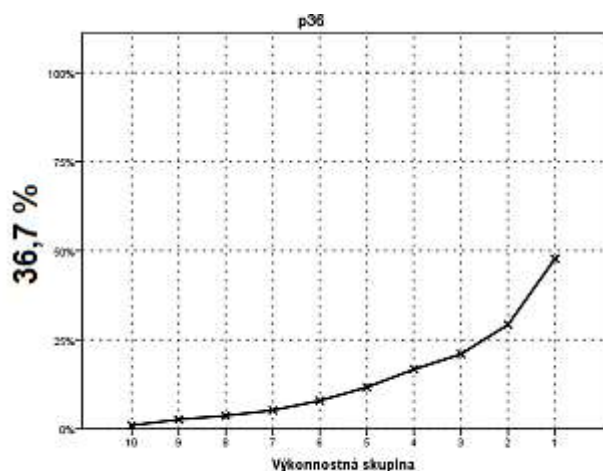
Štatistické parametre položky indikujú strednú obťažnosť 76,4 %. Keďže opakom obťažnosti je úspešnosť, faktom je, že ani 24 % žiakov nezvládlo vybrať správne riešenie. Dosiahnutá citlivosť 19,5 je zo štatistického hľadiska nízka, vidíme ju aj graficky znázornenú na obr. 16. Skupina žiakov priemerne najmenej úspešných ju riešila pod 25 % a žiaci celkovo v teste najúspešnejší ju zvládli priemerne na 50 %. Položka najvýraznejšie odlišila žiakov prvej výkonnostnej skupiny.

Obr. 16 Graf citlivosti (položka 26, testu AJB1)

Položka č. 36: predstavovala doplňovacia úlohu s krátkou odpoveďou a testovala lexikálno-gramatickú zručnosť. Položka bola v teste zaradená do druhej úlohy v rámci časti gramatika a lexika pod názvom *Britain's Best Beaches*. K správne riešeniu položky musel žiak uplatniť produktívne ovládanie gramatických javov a slovnej zásoby.

Položka vychádzala z východiskovej vety *With one of the very best sandy beaches on its doorstep, Trevornick Holiday Park, the five-star camping facility, has _____ the ingredients for a great family experience*, zakomponovanej do kontextu. V porovnaní s predchádzajúcim príkladom neponúkala výber možností, žiak sám produkoval odpoveď. Správnu odpoveďou boli výrazy *all* alebo *got*.

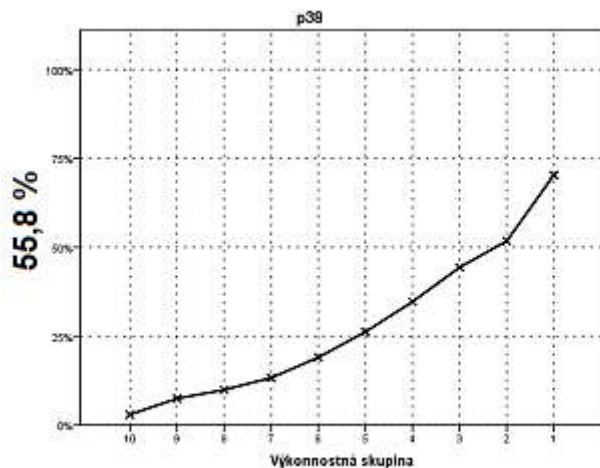

Obr. 17 Graf citlivosti (položka 36, testu AJB1)

Štatistické parametre položky v ukážke indikujú obťažnosť 85,3 %, ide teda o veľmi obťažnú položku. Aj napriek vysokej obťažnosti má položka svoje opodstatnenie v zaradení do testu, pretože má dobrú rozlišovaciu schopnosť. Dosiadnutá citlivosť 36,7 je zo štatistického hľadiska vynikajúca. Citlivosť vidíme graficky znázornenú na obr. 17. Žiaci najslabšej výkonnostnej skupiny ju riešili priemerne na veľmi nízke percentá, žiaci celkovo v teste najúspešnejší ju zvládli priemerne na 50 %.

Položka č. 38: tiež predstavovala doplňovacia úlohu s krátkou odpoveďou a testovala lexikálno-gramatickú zručnosť – použitie predprítomného času jednoduchého v kontexte. Položka bola v teste zaradená do druhej úlohy v rámci časti gramatika a lexika pod názvom *Britain's Best Beaches*. K správne riešeniu položky musel žiak uplatniť produktívne ovládanie gramatických javov a slovnej zásoby.

Položka vychádzala z východiskovej vety *But while it _____ become a celebrity paradise, even the most popular areas have hidden secrets – amazing seafood restaurants and quiet coastal walks*, zakomponovanej do kontextu. Neponúkala výber možností, žiak sám produkoval odpoveď. Správnu odpoveďou bolo *got*.

Obr. 18 Graf citlivosti (položka 38, testu AJB1)

Štatistické parametre položky v ukážke indikujú obťažnosť 72 %, ide teda o stredne obťažnú položku. Aj napriek vysokej obťažnosti má položka svoje opodstatnenie v zaradení do testu pretože má dobrú rozlišovaciu schopnosť. Dosiadnutá citlivosť 55,8 je zo štatistického hľadiska vynikajúca. Citlivosť vidíme graficky znázornenú na obr. 18. Skupina žiakov priemerne najmenej úspešných ju riešila na veľmi nízke percentá, žiaci v teste priemerne najúspešnejší ju zvládli takmer na 70 %. Úspešnosť v tejto položke teda pomerne výrazne odlišuje lepších žiakov od menej úspešných, z čoho možno vyvodzovať, že žiakom s aktívnym používaním jazyka sa doplnenie *has* k vytvoreniu správneho gramatického tvaru predprítomného času bude vyslovene žiadať, zatiaľ čo menej suverénni používatelia jazyka túto úlohu správne nevyriešia. V tejto položke, ako aj vo viacerých otázkach s krátkou odpoveďou, sa preukázala vyššia neriešenosť (9,58 %). Žiaci majú vo všeobecnosti väčší problém uplatniť produktívne použitie jazyka.

3. časť: *Reading* – obsahová analýza položiek

Položka č. 41: predstavovala úlohu s krátkou odpoveďou zameranú na priradovanie. Tematicky spadala do témy: *Kniha – priateľ človeka* a testovala zručnosť čítanie s porozumením. Položka bola v teste zaradená do prvej časti čítania s porozumením pod názvom úlohy *J.K. Rowling – a Biography*. K správne riešeniu položky musel žiak porozumieť podstatným a špecifickým informáciám pri vnímaní a chápaní logickej štruktúry textu s využitím lexikálnych i gramatických poznatkov. Žiak pracoval s textom, v ktorom boli na určitých miestach vynechané vety s informáciou viažucou sa na prechádzajúcu alebo nasledujúcu časť textu. Aj napriek relatívne prijateľným výsledkom v časti čítanie s porozumením majú žiaci najväčšie problémy práve v práci s logickou štruktúrou textu. Nepoznajú kohézne a koherentné prvky textu a často nemajú dostatočnú gramatickú a lexikálnu výbavu na to, aby text vnímali aj s jeho logickými prepojeniami.

Uvedieme si príklad položky, ktorú žiaci riešili pomerne dobre. Vychádzame z presvedčenia, že lexika ako aj logický sled udalostí v texte boli jednoduchšieho charakteru, preto sa táto skutočnosť prejavila aj na vyššej úspešnosti. Uvádzame východiskové vety vyskytujúce sa v okolí tejto položky: *At school she did well in English, arts and poetry.* **41** *At the strong encouragement of her parents she took a degree in English at the University of Essex.*

V prvej časti sa v texte spomínajú predmety, v ktorých autorka vynikala, je použitý jednoduchý minulý čas, lexika je študentom na úrovni B1 jednoznačne známa. Veta nasledujúca za položkou obsahuje lexiku náročnejšiu, avšak i pri nepochopení významu každého slova, aj slabší žiak porozumie slovnej zásobe: *parents, degree, university*, a môže dedukovať, že ide o pokračovanie vo výpovedi autora textu o štúdiu. V tejto vete je tiež použitý jednoduchý minulý čas.

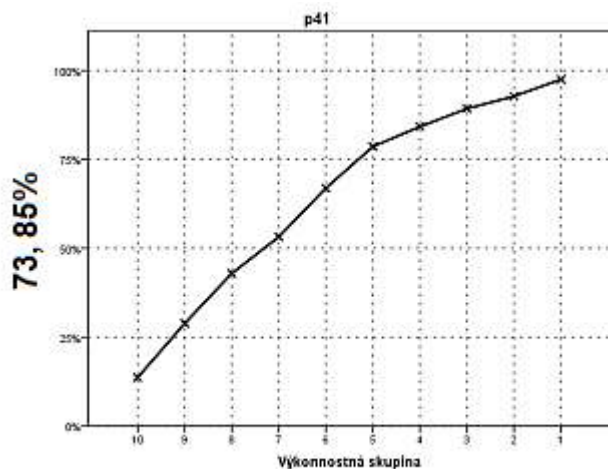
Z ponúkaných možností A - J bola správna možnosť I (*P.Bis.*=0,53), tiež ju volilo najviac žiakov (pozri *Tabuľka 16*). O vhodnosti autormi zvolených formulácií možností A – J svedčí pomerne vysoká hodnota medzipoložkovej korelácie pri správnej možnosti I a tiež aj objektívny dôkaz o zápornej hodnote preukázanej u všetkých ostatných distraktorov. Pravdepodobnosť zvládnutia tejto položky bola priamo úmerná úspešnosti žiaka v celom teste, išlo teda o jav, ktorý „dobrí“ žiaci spoľahlivo zvládli, zatiaľ čo slabším žiakom mohol spôsobovať oveľa väčšie problémy.

Tab. 16 *Tabuľka položkovej analýzy (položka 41, testu AJB1)*

	A41	B41	C41	D41	E41	F41	G41	H41	I41	J41	X41
P.Bis.	-,12	-,21	-,14	-,22	-,16	-,12	-,08	-,07	,53	-,11	-,06
P	,03	,05	,05	,10	,04	,02	,02	,02	,65	,02	,01
N	351	700	667	1285	482	267	242	234	8573	303	109

Pokiaľ chceme preskúmať postupy študentov pri voľbe jednotlivých možností pri práci s textom, musíme si uviesť preferenciu najčastejšie volených distraktorov s ich plným znením. Vyberieme tie príklady, v ktorých sa žiaci najviac mýlili, a uvedieme aj správnu možnosť. Správne mal žiak uviesť možnosť I: *On the other hand, she did not excel in sports.* Žiaci sa však najviac mýlili na možnosti D: *He misses his mother and father a lot.* Vo vyššej frekvencii sa objavila aj možnosť B: *After she came back from Portugal, she bought a house near London.* Stratégia, ktorú využívali úspešní žiaci, je založená na nadväznosti ďalšej vety v jednoduchom minulom čase s uvedením predmetu (v ktorom J. K. Rowlingová nevynikala). Možnosť D volili pravdepodobne žiaci s nadväznosťou na nasledujúcu vetu, kde sú spomínaní rodičia, táto stratégia však absolútne nezohľadnila logickú štruktúru a komunikatívnu výpoveď textu. Možnosť B volili žiaci, ktorí vo väčšej miere neporozumeli textu obklopujúcej položku, všimli si použitie viacerých názvov miest či krajín (*Chipping*

Sodbury, Gloucestershire, Essex, South Wales), a preto volili možnosť, v ktorej sa vyskytoval názov mesta a krajiny: *London, Portugal*.

Obr. 19 Graf citlivosti (položka 41, testu AJB1)

Obťažnosť položky bola 35,2 %, a hovoríme preto o stredne obťažnej položke. Položka má veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť, čo dokazuje aj hodnota citlivosti 73,8 %. Z obr. 19 je zrejmé, že táto položka má charakter dobrej položky, ktorá rozlišuje úspešných a menej úspešných žiakov.

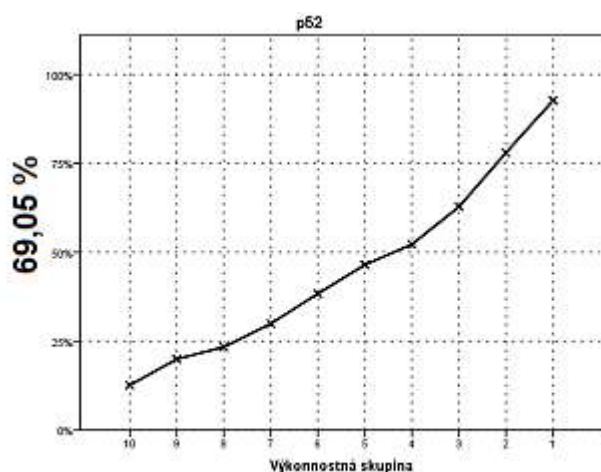
Položka č. 51: predstavovala úlohu s výberom odpovede (výber z 3 možností) zameranú na hľadanie špecifickej informácie v štruktúre textu. Tematicky spadala do tém: *Mestá a miesta, Cestovanie*, a testovala zručnosť čítanie s porozumením. Položka bola v teste zaradená do druhej časti čítania s porozumením pod názvom úlohy *An Amazing Adventure*. K správne riešeniu položky musel žiak vyhľadať podstatné alebo špecifické informácie v štruktúre textu zadané prostredníctvom výrokov pod textom, porozumieť im a určiť, či sú pravdivé alebo nepravdivé, tiež zdôvodniť svoju odpoveď určením odseku obsahujúceho danú informáciu.

V tomto type cvičení na čítanie s porozumením žiaci obyčajne dosahujú najlepšie výsledky. Vyhľadávanie špecifických informácií v texte je pravdepodobne zručnosť, ktorú pravidelne trénujú v rámci hodín anglického jazyka na školách, a tiež existuje veľa učebníc a podporných materiálov, ktoré prezentujú práve tento alebo veľmi podobný typ cvičenia. Teraz si uvedieme východiskové vetu – výrok, informáciu, ktorú mali žiaci nájsť, posúdiť a odôvodniť jej pravdivosť či nepravdivosť: *Tourists in the Wieliczka Salt Mine can reach its lowest point*. Kľúčom pre správne riešenie je poznať výrazy „reach“, „lowest point“ a vedieť ich priradiť k informácii v štruktúre textu. Úlohou bolo označiť jednu z možností A alebo B a zadať číslo odseku A – E, ktorý dokladoval tvrdenie žiaka. Z ponúkaných možností bola správna možnosť BB, tiež ju volilo najviac žiakov (pozri *Tabuľka 17*).

Tab. 17 Tabuľka variácií odpovedí (položka 52, testu AJB1)

AA	AB	AC	AD	AE	BA	BB	BC	BD	BE	XY	Spolu
6,4%	16,1%	2,4%	1,4%	5,3%	7,3%	45,6%	2,6%	1,7%	6,1%	5,2%	100,0%

Ďalším najvyšším počtom je možnosť AB, to znamená, že viacerí študenti správne lokalizovali informáciu, nevedeli však stanoviť správnu hypotézu o jej pravdivosti či nepravdivosti na základe inak predstretých faktov. V prípade tejto položky žiak vychádzal z nasledujúceho: *It has nine levels and the lowest one goes down to a depth of 327 metres although the tourist's tour starts at 65 metres and goes only to 135 metres.*

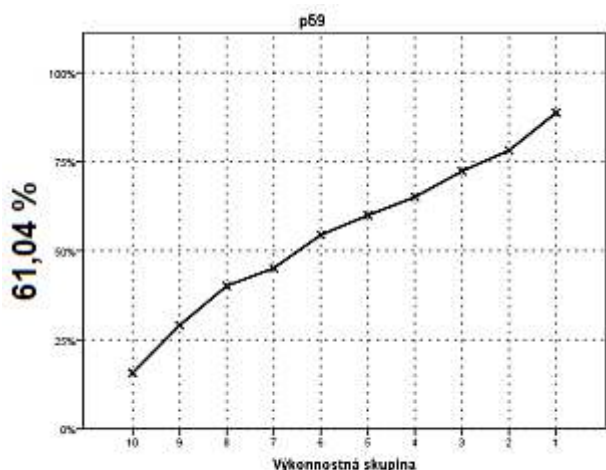
Obr. 20 Graf citlivosti (položka 52, testu AJB1)

Obťažnosť položky bola 54,4 %, hovoríme preto o stredne obťažnej položke. Položka má veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť, čo dokazuje aj hodnota citlivosti 69,05 %. Na obr. 20 je vidieť, že ide o položku, ktorá dobre rozlišuje úspešných a menej úspešných žiakov. Neriešenosť tejto položky bola nižšia ako 2,5 %.

Položka č. 59: predstavovala doplňovaciu úlohu s krátkou odpoveďou zameranú na pochopenie špecifických informácií textu a hlavnej myšlienky. Tematicky spadala do témy *Kultúra a umenie* a testovala zručnosť čítanie s porozumením. Položka bola v teste zaradená do tretej časti čítania s porozumením pod názvom úlohy *Early Life of Walt Disney*. K správne riešeniu položky musel žiak doplniť chýbajúce slovo alebo slová do zadaných viet, opierajúc sa o výpovednú hodnotu textu. Za týmto účelom musel žiak vyhľadať podstatné alebo špecifické informácie v texte a v správnom tvare ich do viet pod textom doplniť.

V tomto type cvičení na čítanie s porozumením žiaci obyčajne dosahujú horšie výsledky, pretože je potrebná produkcia odpovede, nielen receptívne uplatnenie jazykových vedomostí. Vo väčšine prípadov sú žiaci schopní informáciu lokalizovať, avšak na úrovni B1

nevedia zručne pracovať s lexikou a na základe štruktúry vety nevedia odhadnúť, aký slovný druh nasleduje. Teraz si uvedieme východiskové vetu, ktorú mali žiaci doplniť: *After World War I, Disney occasionally worked in _____ (2 words)*. Pre správne riešenie položky je dôležité poznať výraz „after“. Žiaci sa mali opierať o nasledujúcu časť textu: *His progress was interrupted by World War I, in which he took part as an ambulance driver for the American Red Cross. Returning to Kansas City in 1919, he found occasional employment in art studios, where...* Správnou odpoveďou bolo *Kansas City* alebo *art studios*, veľa žiakov pre nepochopenie nosnej informácie uviedli: *an ambulance, Red Cross*.

Obr. 21 Graf citlivosti (položka 59, testu AJB1)

Obťažnosť položky bola 45,1 %, hovoríme preto o stredne obťažnej položke. Položka má veľmi dobrú rozlišovaciu schopnosť, čo dokazuje aj hodnota citlivosti 61 %. Na obr. 21 je vidieť, že ide o položku, ktorá dobre rozlišuje úspešných a menej úspešných žiakov. Neriešenosť tejto položky dosiahla 16,8 %. Dôvodom vysokej neriešivosti môže byť aj skutočnosť, že táto položka sa nachádza v poslednej sekcii poslednej časti celého testu, čiže žiaci, ktorí si nerovnomerne rozdelili čas na prácu na jednotlivých častiach testu, sa k riešeniu danej položky nemuseli ani dostať. Z tohto dôvodu odporúčame pri príprave na maturitné skúšky zdôrazniť žiakom aj význam správnej techniky berúcej do úvahy časový limit, aby sa im nestávalo, že zbytočné zdržiavanie sa pri niektorých problematických položkách testu im zaberie príliš veľa času.

4 Vyhodnotenie PFIČ MS z anglického jazyka úroveň B1

Údaje o PFIČ EČ MS z anglického jazyka úroveň B1 sme dostali od 26 190 žiakov z 512 škôl. 99,8 % tvorili žiaci SOŠ a konzervatórií.

Žiakom bola zadaná jedna úloha so štruktúrovaným zadaním, ktorá tematicky vychádzala z *Cieľových požiadaviek na vedomosti a zručnosti maturantov z anglického jazyka úroveň B1*. Časová dotácia na vypracovanie úlohy bola 60 minút. Za tento čas mali žiaci napísať neformálny list v rozsahu 160 až 180 slov na tému *Moja škola*, pričom mali rozpracovať nižšie uvedené body. PFIČ z AJ úroveň B1 bola zadaná v nasledovnom znení:

Téma: My School

Write a letter (160 – 180 words) to your English penfriend about the school you attend.

After introducing it, include:

- two things you like about attending it
- two things you would like to change and how.

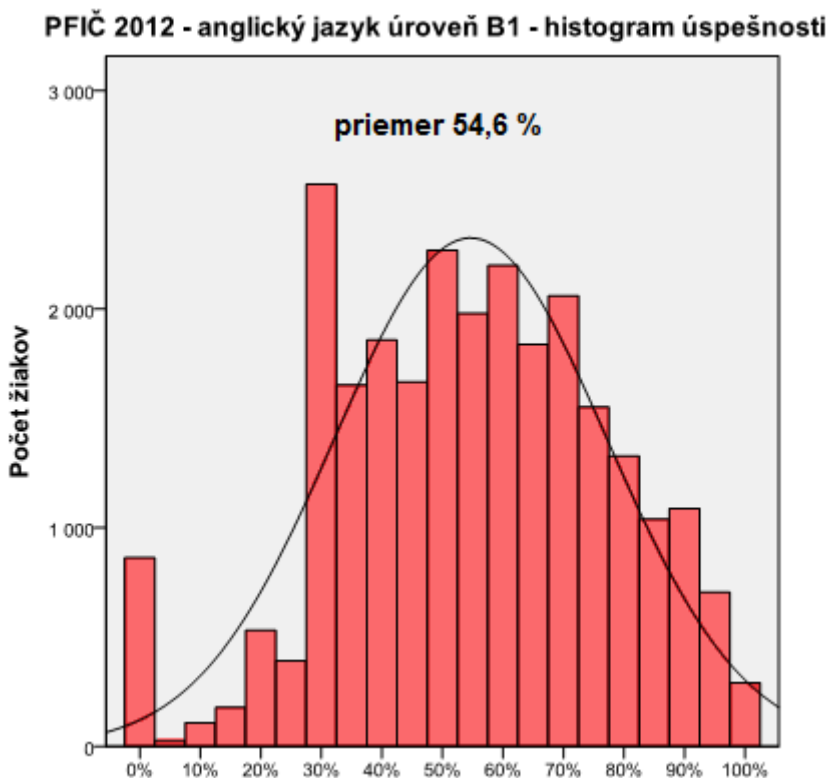
Práce žiakov hodnotili v školách interní učitelia, ktorí mali v aprobácii anglický jazyk podľa *Pokynov a kritérií na hodnotenie PFIČ MS z cudzích jazykov*, vydaných NÚCEM. Každú prácu mali posúdiť dvaja hodnotitelia, aby bola zabezpečená väčšia objektivita hodnotenia. Hodnotitelia posudzovali kvalitu práce podľa štyroch stanovených kritérií: obsah textu, členenie a stavba textu, gramatika a slovná zásoba. Za každú z týchto oblastí mohol žiak získať maximálne 5 bodov.

Priemerná úspešnosť žiakov v PFIČ MS dosiahla 54,6 %. Takéto percento priemernej úspešnosti v PFIČ MS do značnej miery korešponduje s výsledkom žiakov v EČ MS 48,4 %. Zároveň však platí, že na základe výsledku žiaka v EČ MS nie je možné dobre predikovať výsledok v PFIČ MS. Dôvodom môže byť jednak skutočnosť, že ide o odlišný typ úloh, ktoré sledujú iné stránky jazykovej kompetencie žiaka. Pri hodnotení PFIČ nie je možné zaručiť úplnú objektivnosť hodnotenia, keďže hodnotenie je plne v kompetencii danej školy a jednotliví hodnotitelia môžu pri hodnotení udeľovať rôzne počty bodov, a to i napriek centrálne vypracovaným pokynom a kritériám na hodnotenie PFIČ.

Žiaci dosiahli najvyššiu priemernú úspešnosť v kritériách obsah textu (58,9 %) a členenie a stavba textu (58,5 %), to znamená, že zvládli štruktúrovaný prejav po obsahovo-

kompozičnej stránke tak, aby bol formulovaný jasne a zrozumiteľne. Nižšiu priemernú úspešnosť dosiahli v kritériu slovná zásoba (52,3 %). Najnižšiu priemernú úspešnosť dosiahli žiaci v kritériu gramatika (49,0 %). V nasledujúcom grafe uvádzame výsledky žiakov v PFIČ MS.

Obr. 22 Výsledný histogram úspešnosti PFIČ

V tabuľke 18 uvádzame priemernú úspešnosť žiakov vo všetkých oblastiach (obsah textu, členenie a stavba textu, gramatika a slovná zásoba).

Tab. 18 Úspešnosť v častiach a celku PFIČ

obsah textu	členenie a stavba textu	gramatika	slovná zásoba	celková
58,9	58,5	49,0	52,3	54,6

V predchádzajúcich obdobiach dosahovali žiaci gymnázií vyššiu priemernú úspešnosť vo všetkých častiach ako žiaci stredných odborných škôl a konzervatórií. Vzhľadom na legislatívnu zmenu, podľa ktorej žiaci gymnázií z povinného cudzieho jazyka maturovali na úrovni B2 a žiaci SOŠ a konzervatórií si úroveň mohli vybrať, výsledky žiakov gymnázií a žiakov SOŠ a konzervatórií nie je možné porovnať.

Na základe vyššie uvedených výsledkov v jednotlivých častiach PFIČ odporúčame pedagógom a študentom, aby sa viac zamerali na aktívne precvičovanie a upevňovanie gramatiky formou písania rôznych slohových prác, prípadne kratších písomných útvarov,

keďže oblasť *gramatiky* je práve tou oblasťou, v ktorej žiaci stratili najvyšší počet bodov. Pozitívne hodnotíme skutočnosť, že žiaci dosahujú pomerne dobré bodové hodnotenie v oblastiach *členenie a stavba textu a obsah textu*, čo svedčí o tom, že primerane zvládli porozumenie jednotlivým častiam štruktúrovaného zadania PFIČ, na základe čoho v práci rozpracovali požadované informácie.

Pre MS 2013 nadobudne platnosť legislatívna zmena, podľa ktorej žiak, ktorý nebude úspešný ani v EČ, ani v PFIČ MS, môže vykonať ÚFIČ v riadnom termíne, ale v nasledujúcom školskom roku bude musieť opakovať jednu alebo obe písomné časti MS (podľa výsledku ÚFIČ). Vzhľadom na tieto skutočnosti považujeme za potrebné uviesť aj počet žiakov, ktorí boli neúspešní v oboch častiach (EČ a PFIČ) maturitnej skúšky. Z anglického jazyka, úroveň B1 neuspelo 1298 žiakov, čo predstavuje 4,97 % z celkového počtu 26 131 žiakov, ktorí písali obidve časti MS a ktorých výsledky boli zaslané. Podrobné údaje o výsledkoch v oboch častiach (EČ aj PFIČ MS) nájdete v tabuľke 19.

Tab. 19 Úspešnosť žiakov – prepojenie úspešnosti v EČ MS a PFIČ MS, úroveň B1

Počet žiakov EČ MS	Počet žiakov (úspešnosť ≤ 33 %)	%	Počet žiakov PFIČ	Počet žiakov (úspešnosť ≤ 25 %)	%	Počet žiakov EČ a PFIČ	Počet žiakov (úspešnosť ≤ 33 % a 25 %)	%
26332	5288	20,1	26190	2096	8	26131	1298	4,97

Záver a odporúčania do praxe

Na výsledky riešenia testu externej časti maturity z anglického jazyka úroveň B1 sa môžeme pozerat' z hľadiska kvality výkonu žiakov, ako aj z hľadiska kvality meracieho nástroja – testu, pričom tieto dva aspekty sú navzájom prepojené.

Test úrovne B1 riešilo 26 332 maturantov z 513 škôl, pričom počty v jednotlivých krajoch boli v súlade s veľkosťou kraja. Vzhľadom na zmenu legislatívy, majoritnú skupinu tvorili žiaci stredných odborných škôl. Podiel chlapcov a dievčat bol približne rovnaký.

Úspešnosť žiakov vo všetkých krajoch bola porovnateľná s národným priemerom. Ukázalo sa však, že na úrovni veľmi miernej vecnej signifikancie sa odlišovali výsledky žiakov najúspešnejšieho Nitrianskeho kraja a najmenej úspešného Banskobystrického kraja.

Priemerná úspešnosť žiakov v teste bola 48,4 %. Dá sa konštatovať, že dosiahnuté priemerné výkony boli primerané širokospektrálnej populácii, ktorá tento test riešila.

V porovnaní podľa pohlavia, dievčatá a chlapci dosiahli rovnaké priemerné výkony. Výsledky chlapcov a dievčat sú porovnateľné s národným priemerom, hodnoty vecnej signifikancie nie sú významné. Celkovo bol teda test z rodového hľadiska náročnosti položiek dobre vyvážený.

Ak porovnáme výkon podľa polročnej klasifikácie žiaka z anglického jazyka, medzi jednotlivými výkonnostnými skupinami podľa známok sa preukázali rozdiely v dosiahnutých výsledkoch na úrovni veľmi miernej až silnej vecnej signifikancie. Od národného priemeru sa odlišovali najmä výsledky jednotkárov a dvojkárov, a to na úrovni strednej až silnej vecnej signifikancie. Úspešnosť štvorkárov a päťkárov bola významne horšia ako národný priemer na úrovni strednej, resp. silnej vecnej signifikancie.

Základné charakteristiky testu úrovne B1 nepoukazujú na závažné neštandardné vybočenia. Reliabilita testu bola vysoká a aj ďalšie parametre testu svedčia o jeho uspokojivej rozlišovacej sile.

Vzhľadom na ukončenie štvorročného cyklu od platnosti nového školského zákona a zavedenia školských vzdelávacích programov medzi záväzné kurikulumné dokumenty si v závere dovoľíme poskytnúť aj prehľad vývoja priemerných úspešností žiakov maturujúcich v období rokov 2008 až 2012.

Tab. 20 Prehľad priemernej úspešnosti v EČ MS z AJ podľa zručností v rokoch 2008 – 2012

Úspešnosť	2008 26 255 žiakov	2009 34 312 žiakov	2010 37 939 žiakov	2011 38 198 žiakov	2012 26 323 žiakov	2008 – 2012 163 027 žiakov
Celková	61,9 %	50,1 %	54,2 %	56,2 %	48,4 %	54,2 %
Počúvanie s porozumením	62,2 %	65,6 %	54,9 %	66,2 %	58,7 %	61,5 %
Gramatika a lexika	63,2 %	40,1 %	55,5 %	48,6 %	39,4 %	49,4 %
Čítanie s porozumením	60,3 %	44,7 %	52,1 %	53,9 %	47,0 %	51,6 %

Priemerná úspešnosť žiakov v týchto rokoch predstavuje 54,2 %. Priemerná úspešnosť v roku 2008 bola najvyššia, v poslednom roku najnižšia, čo bolo spôsobené povinnosťou žiakov gymnázií maturovať na úrovni B2. Z jednotlivých zručností sú žiaci priemerne najúspešnejší v počúvaní s porozumením a najväčšie problémy im spôsobuje gramatika a lexika testovaná v kontexte. Priemerná úspešnosť v PFIČ sa pohybuje približne okolo 60 %. Má však mierne klesajúcu tendenciu, čo môže naznačovať aj väčšiu prísnosť a objektivnosť hodnotenia zo strany učiteľov na školách. Najlepšie výsledky žiaci pravidelne preukazujú v oblastiach obsah alebo členenie a stavba textu a horšie výsledky sú v gramatike alebo slovnej zásobe.

Môžeme skonštatovať, že úroveň zvládania testovacích techník používaných v externej maturitnej skúške z anglického jazyka je prijateľná i vďaka pripravenosti učiteľov na tento druh hodnotenia výkonov žiakov stredných škôl.

Na základe hore uvedeného nás čaká v širšej odbornej pedagogickej komunite poskytnúť vhodné odporúčania do praxe, ktoré pomôžu k zlepšeniu informovanosti o vývoji MS z anglického jazyka a perspektívach jej smerovania.

Výučba anglického jazyka a spôsob preverovania vedomostí žiakov stredných škôl prostredníctvom maturitných testov by mali byť činnosti, ktoré idú ruka v ruku. V priebehu niekoľkých rokov sa podarilo zaviesť nový model maturitnej skúšky, ktorý otvára možnosti naďalej zjednocovať úroveň a spôsob preverovania a objektívneho hodnotenia vedomostí na výstupe zo strednej školy s inými krajinami EÚ. Je preto kľúčové, aby učitelia, ale aj žiaci, vnímali tieto zmeny pozitívne. Dôležitým krokom k pochopeniu koncepcie a zámeru externej zadávanej maturitnej skúšky zo strany verejnosti je neustála interakcia s výsledkami z MS a sledovanie nových trendov, ktoré sa do testovania zavádzajú.

Pokladáme preto za dôležité stanoviť viaceré odporúčanie učiteľom anglického jazyka:

- Priebežne kontrolovať aktualizácie zverejnené na stránkach Národného ústavu certifikovaných meraní vzdelávania (www.nucem.sk), a mať tak prehľad nielen o možných zmenách v špecifikáciách testov, ale využívať aj možnosť analyzovania zverejnených správ o výsledkoch externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka.
- Sledovať stránku Štátneho pedagogického ústavu v súvislosti s metodickými a koncepčnými zmenami maturitnej skúšky, byť oboznámený s cieľovými požiadavkami, ktoré sú východiskom k tvorbe testov z cudzích jazykov.
- Mať preštudovaný Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (SERR) a pri hodnotení v rámci triedy používať deskriptory na hodnotenie jazykových zručností uvedené v tomto dokumente.
- Pri výučbe anglického jazyka a príprave budúcich maturantov sa snažiť o posilnenie problematických oblastí špecifikovaných v správach o výsledkoch externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka a intenzívne viesť žiakov k čítaniu s porozumením.
- Snažiť sa používať také metódy testovania, ktoré žiakov trénujú a pripravujú na spôsob komunikatívneho testovania, presadzovaný pri tvorbe maturitných testov z cudzích jazykov.

Literatúra

1. Bérešová, J. – Dudák, M. – Juščáková, Z.: Správa o výsledkoch externej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka úroveň B1. NÚCEM: Bratislava 2009.
2. Bérešová, J. – Gondová, D.: Hodnotenie a interpretácia výsledkov testu externej časti maturitnej skúšky v šk. roku 2007/2008 anglický jazyk úroveň A, B a C. NÚCEM: Bratislava 2008.
3. Burjan, V.: Tvorba a využívanie školských testov vo vzdelávacom procese. Exam: Bratislava 1999.
4. Butaš, J. et.al.: Tvorba testov pre meranie úrovne A1, A2, B1 a B2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. ŠPÚ: Bratislava 2011.
5. Common European Framework of Reference: Learning, Teaching, Assessment. Oxford: Oxford University Press 2001.
6. Dudák, M. – Kurajová Stopková, J.: Správa o výsledkoch externej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka úroveň B1. NÚCEM: Bratislava 2010.
7. Hendl, J.: Přehled statistických metod zpracování dát. Portál: Praha 2004.
8. Juščáková, Z. – Ringlerová, V.: Príručka (vysvetlenie pojmov používaných v záverečných správach zo štatistického spracovania testov EČ MS). ŠPÚ : Bratislava 2007.
9. Kolektív: Standardy pro pedagogické a psychologické testování. Testcentrum: Praha 2001.
10. Lapitka, M.: Tvorba a použitie didaktických testov. ŠPÚ: Bratislava 1996.
11. Maturita dnes a zajtra. Informačný bulletin pre všetkých záujemcov o inováciu maturitnej skúšky. ŠPÚ: Bratislava.
12. Ringlerová, V.: Záverečná správa zo štatistického spracovania testu z anglického jazyka, úroveň B1. NÚCEM: Bratislava 2012.
13. Řitomský, A. – Zelmanová, O. – Zelman, J.: Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní s využitím systému SPSS. ŠPÚ: Bratislava 2002.
14. Řitomský, A. – Zelmanová, O.: Štatistické spracovanie a analýza dát rozsiahlych monitorovaní položková a multivariačná analýza s využitím systému SPSS. ŠPÚ: Bratislava 2003.
15. Rosa, V.: Metodika tvorby didaktických testov. ŠPÚ: Bratislava 2007.
16. Sklenárová, I. – Zelmanová, O.: Metodika spracovania dát z maturity 2005 v systéme SPSS. ŠPÚ: Bratislava 2005.
17. SPSS Base 10.0 User's Guide. by SPSS Inc.: Chicago 1999.

18. SPSS Base 7.0 Syntax Reference Guide. by SPSS Inc.: Chicago 1996.
19. Špecifikácia testov z cudzích jazykov úroveň B1 pre externú časť a písomnú formu internej časti maturitnej skúšky v školskom roku 2011/2012. NÚCEM: Bratislava 2011.
20. Teorie a metodika. URL: http://www.scio.cz/tvorba_testu/teorie_testu/index.asp (15.06.2006)
21. Turek, I.: Učiteľ a pedagogický výskum. Metodické centrum: Bratislava 1998.
22. Urbanová, M. – Juščáková, Z.: Správa o výsledkoch externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky z anglického jazyka úroveň B1. NÚCEM: Bratislava 2011.
23. Wimmer, G.: Štatistické metódy v pedagogickom výskume. Gaudeamus: Hradec Králové 1993.